

Sosyal Bilgilerde Web 2.0 Temelli Dijital Afişlerle Vatandaşlık Eğitimi Çalışmaları*

Mithat AYDIN¹, Türkan ÇELİK²

Özet

Bu araştırmanın amacı Web 2.0 temelli dijital afişlerle vatandaşlık konularının öğretimine yönelik sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çalışmalarının incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırma 2021-2022 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde vatandaşlık bilgisi dersini alan 10 sosyal bilgiler öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği ile seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak gözlem ve görüşme notları ile öğrencilerin dijital afiş dokümanları kullanılmıştır. Veriler içerik analizi, betimsel analiz ve doküman analizleri bağlamında incelenmiştir. Çalışma bulgularında öğretmen adaylarının Web 2.0 temelli dijital afişlerle vatandaşlık bilgileri bağlamında sosyal bilgilerde etkinlik planları hazırlayabildikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların en fazla dijital afişi 5. sınıf seviyesinde, en az dijital afişi ise 7. sınıf seviyesinde hazırladığı bulgulanmıştır. En fazla kullanılan dijital afiş uygulamasının Web 2.0 temelli "Piktochart" uygulaması en az kullandıkları uygulamaların ise "Visme", "Canva" ve "Venngage" gibi uygulamalar olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların sürece ilişkin görüşlerinden öğretmen olarak katkıları, sosyal bilgiler öğretim programı ile bütünleştirme, dijital afiş çalışmasının katkıları, dijital afişlerle farkındalık oluşturma şeklinde dört temaya ulaşılmıştır. Çalışmanın sonuçları bağlamında öneriler sunulmuştur.

Makale Bilgileri

Araştırma
Makalesi

Gönderim Tarihi
19/04/2023
Kabul Tarihi
16/01/2024
Yayın Tarihi
15/05/2024

Anahtar Kelimeler

Dijital afiş,
Vatandaşlık
eğitimi, Sosyal
bilgiler,
Web 2.0,
Öğretmen
adayları

1 Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, ORCID:0000-0002-2066-845X, maydin@pau.edu.tr

2 Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-8380-9419, turkancelik@kilis.edu.tr

Atıf:

Aydın, M. ve Çelik, T. (2024). Sosyal bilgilerde Web 2.0 temelli dijital afişlerle vatandaşlık eğitimi çalışmaları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [PAUEFD]*, 61, 236-265. <https://doi.org/10.9779/pauefd.1285778>.

Giriş

Bireyler sosyal varlıklar olması nedeniyle topluluk halinde yaşamaya yatkındır. Topluluk halinde yaşayan insanların hayatlarını sürdürdükleri vatanlarında huzur, güven ve düzen içerisinde yaşama ihtiyaçları bulunmaktadır. Bireylerin bu tür ihtiyaçlarının karşılanması da yine topluluk halinde yaşamının gerekli kıldığı bazı kurallara uyulmakla ancak mümkündür. Kurallara uyulmanın gerekli olmasının yanı sıra kişinin yaşadığı toplulukta istenilen düzen, güven ve adil yaşantı için kendisine bazı haklar ve görevler verilerek o topluluğun etkin bir vatandaşı olması sağlanmaya çalışılır. Kişilerin yaşadıkları topluma aidiyetlerini, görevlerini, sorumluluklarını ve haklarını ifade eden vatandaşlık kavramı etimolojik anlam açısından Antik Yunan'daki şehir devletlerine dayanmaktadır. Kavram "cite" ya da "city" şeklindeki sözcüklerden türemiş olup "cizin" ya da "citoyen" sözcükleri ile bir şehir devletine mensubiyeti ifade etmektedir (Kadioğlu, 2008).

Kişi ve devlet gibi bir siyasi örgütlenme arasında karşılıklı görev ve sorumluluklar ilişkisine dayanan vatandaşlık, kişinin devlet erki ile görevleri çerçevesinde ilişkilerini niteleyen hukuki bir bağ ve devletin kişiye tanıdığı haklar biçiminde tanımlanmaktadır (Polat, 2011). Dolayısıyla insanların toplu halde yaşamaya başlaması ile birlikte ortaya çıkan vatandaşlık, kavram olarak her ne kadar Yunan şehir devletlerine dayansa da günümüzdeki anlamına Fransız İhtilali ile kavuştuğu söylenebilir. Öyle ki vatandaşlık kavramı yerli ve yabancı birçok araştırmacı (Ünsal, 1998; Kymlicka ve Norman, 1994; Doğan, 2001; Marshall, 1964; Westheimer ve Kahne, 2004; Üstel, 2004; Hammar, 1996; Ribble ve diğerleri, 2004) tarafından farklı boyutlarda ele alınarak kavrama ilişkin tanım ve açıklamalar getirilmeye çalışılmıştır.

Tarihi süreç içerisinde vatandaşlık, toplumsal yaşamın gerekliliklerine ve sosyal yapısına göre değişim göstermiştir. Heater (2007) vatandaşlığı; Antik Yunan şehir devletleri, Orta çağ ve Rönesans kentleri, ulus devlet ve kozmopolis şeklinde beş bağlamda ele almıştır. Antik Yunan'da yalnızca özgür bireyler vatandaş olarak kabul edilirken köleler, kadınlar ve yabancılar bu haktan yoksun bırakılmıştır. Eski Roma Medeniyeti'nde ise kişinin tam anlamıyla yurttaş olabilmesi özgürlük durumu, ailevi durumu ve yurttaşlık durumu şeklinde üç kategoride ele alınmıştır. Vatandaş olarak söz sahibi olabilmek için özgür, aile reisi, erkek ve Romalı olma şartı bulunmaktadır. Bu dönemde vatandaşlık kamu yararını üstün tutan bir erdem olarak kabul edilmiştir. Orta Çağ'da Batı Avrupa'daki feodal düzende toprak sahibi soylular her türlü hakka sahipken, onların topraklarını işleyen serflerin sadece yükümlülükleri vardır. Serfler kölelerle özgür köylüler arasında yer alan insanlardır. "Serf ana babanın çocukları da serf olmaktadır. Serfin işlediği toprak ve kullandığı araç gereçler köylülerindir. Serfin evlenmesi, yer ve iş değiştirmesi senyörün iznine bağlıydı" (Yiğit, 2019; 19). Dolayısıyla Antik

Yunan, Roma ve Orta çağ dönemlerindeki kısıtlı ve tam kapsayıcı olamayan vatandaşlık hakları Fransız ihtilaliyle birlikte günümüz modern vatandaşlık anlayışının doğmasını sağlamıştır.

Bir toplumun ve devletin devamı ve bekası o toplumla uyumlu, görev hak ve sorumluluklarının bilincinde ve bunların gereklerini yerine getirecek vatandaşların yetiştirilmesi ile mümkündür. Bu doğrultuda verilecek vatandaşlık eğitimi önem taşımaktadır. Öyle ki ulus devletlerin oluşmasıyla birlikte o ülkede yaşayan bireylerin verilecek vatandaşlık eğitimi ile aynı duygu, düşünce ve davranışlarla ülkesine bağlılık içinde olması beklenmiştir (Lawson, 2001). Başka tanımlarda da vatandaşlık eğitiminin genel amacının bireylerin toplumsal yaşamda rahat ve huzurlu olması, hak ve sorumluluklarının farkına varabilmesi (Çevik Kansu, 2015); gençlerin sivil ve siyasi yaşama hazırlanması (Faiz ve Dönmez, 2016) ve bireylerin özgüveni ile ahlaki ve sosyal sorumluluklarını geliştirmek (Osler ve Starkey, 2001) olduğu ifade edilmiştir. Bu anlamda her toplum kendi ülkesinin ihtiyaçları doğrultusunda vatandaşların yetiştirilmesi anlayışını benimseyerek okullarda da bu doğrultuda eğitimler vermeye başlamıştır (Üstel, 2004).

Ülkemizde de vatandaşlık eğitimi önceleri ayrı bir ders olarak okutulurken günümüzde sosyal bilgiler dersi bağlamında da verilmektedir. Sosyal bilgilerde öğrendikleri vatandaşlık bilgi ve becerileri ile küçük yurttaşlar; bir yandan toplumsallaşmakta öte yandan da demokratik yurttaşlık potansiyeline sahip olarak aktif ve sorumluluk sahibi vatandaş nitelikleri kazanırlar (Parker, 2012). Nitekim literatürde farklı çalışmalarda (Garcia ve Michaelis, 2001; Öztürk, 2009) da sosyal bilgilerin vatandaşlık kazanımları oluşturmaya yönelik misyonlarına vurgu yapılmıştır. 2018 sosyal bilgiler öğretim programında “etkin vatandaşlık” adı altında bir öğrenme alanı girmiştir. Ayrıca sosyal bilgiler öğretim programının diğer öğrenme alanları bağlamında da vatandaşlık bilgi ve becerileri kazandırılmaya yönelik içerikler yer almaktadır. 2018 sosyal bilgiler öğretim programının yetkinlikler başlığı altında “sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler”; değerler başlığı altında “adalet”, “bağımsızlık”, “barış”, “eşitlik”, “özgürlük”, “saygı”, “sorumluluk”, “tasarruf”, “vatanseverlik” gibi vatandaşlık algısını güçlendirmeye yönelik içeriklerin yer aldığı gözlenmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Bu anlamda sağlıklı, doğru ve istenilen nitelikte vatandaşlık eğitiminin verilmesinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük bir rolü olduğu söylenebilir. Vatandaşlık eğitimini küçük yaşta yurttaşlara verecek olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bu anlamda aldıkları eğitimlerin içerikleri ve nitelikleri önem taşımaktadır. Zira öğretmen eğitiminde kaliteyi artırmak ve günceli yakalamak adına derslerin zengin yöntem teknik ve teknolojilerle kazandırılması önem arz etmektedir. Yaşadığımız yüzyılın da gereği olarak artık yetiştirilen vatandaşların “bilgi, medya ve teknoloji becerileri”ne sahip olmaları elzem hale gelmiştir. Bu çalışmada da web

2.0 temelli dijital afiş çalışmalarıyla vatandaşlık konularında farkındalık oluşturmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Afişlerle Sosyal Bilgilerde Vatandaşlık Konularının Öğretimi

Bazen birçok kelime ve kavram kalabalığı ile ifade edilmek durumunda kalınan konuları, bir görselle daha rahat özetleyip somutlaştırarak ifade edebilme imkânı bulunmaktadır. Bu imkânı sağlayan araçlardan biri de afişlerdir. Geçmişte mağara duvarlarına çizilen görsel ve resimlere dayanan afişler, günümüzde hayatın birçok alanında etkin ve yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Afişin kelime anlamı Fransızca “affiche” sözcüğüne dayanmakta olup sosyal, siyasal, ekonomik vb. bir haber veya olayın kitlelere duyurulması için farklı cisimlerin yüzeylerinde hazırlanarak kalabalıkların görebileceği yerlere asılan duyurulardır (Yeraltı, 1995). Türk Dil Kurumu sözlüğünde ise; “bir şeyi duyurmak veya tanıtmak için hazırlanan, kalabalığın görebileceği yere asılmış, genellikle resimli duvar ilanı” (TDK, 2022) şeklinde tanım yer almaktadır. Çeşitli renklerin, metinlerin, imgelerin ve şekillerin kullanılması ile bir konuda etkili duyuru yapma ve bilgilendirme amacıyla hazırlanan afişlerin hazırlanması sürecinde belli başlı hususlara dikkat edilir. Becer (2015) bir afişin hazırlanması sürecinde renklerin kültürel önemi, hedef kitle seçimi, ürünün veya mesajın niteliği ve tasarım yaklaşımı şeklinde dört temel elemandan bahsederken; Sontag (1970) ise afişin özelliğini yazı ve imgelerin bir kompozisyon içerisinde uyumlu kullanılması olarak açıklamıştır. Afişlerin tarihi süreç içerisinde kullanımına bakıldığında 15. yüzyıl tüccarlarının kâğıt tabakaları üretmeleri afiş tarihindeki önemli gelişmelerden biri olarak kabul edilir. Zamanla tellalların yerini almaya başlayan afişler, 16. ve 17. yüzyıla kadar genellikle yazılardan oluşmaktaydı. 18. yüzyılla birlikte görsel öğelerin de eşlik ettiği afişlerin çoğaltılması açısından taşbaskı tekniğinin ortaya çıkışı bir dönüm noktası olmuştur. İlerleyen süreçte sanayi devrimi ile makine endüstrisinin gelişmesi seri afiş üretimini daha olanaklı hale getirmiştir (Nikbay, 2009). Süreç içerisinde afiş oluşturmak bir sanat haline gelmiş olup 19. Yüzyılda bu sanatın gelişmesinde Edouard Manet, Jules Cheret ve Toulouse-Lautrec gibi isimler önemli katkılar sağlamıştır. 20. yüzyıla gelindiğinde afiş artık duyurum amacının yanı sıra kamuoyu oluşturma, farkındalık oluşturma ve bir propaganda aracı olarak işlev görmüştür. Dolayısıyla bir kitle iletişimi ürünü olarak afiş; “bilgilendirir, uyarır, etkinleştirir, kışkırtır, sorgular, sorgulatır, açıklar, seferber eder, motive eder, ikna eder – ya da bunların tümünü yapar... Afişler gündelik yaşamın olduğu gibi aynı zamanda sosyal, ekonomik, politik ve kültürel etkinliklerin barometresidir” (Muller-Brockmann, 2010, s. 12). Afişler kullanım alanlarına göre her ne kadar Eken (2002) tarafından sosyal içerikli afişler, kültürel içerikli afişler ve ticari içerikli afişler şeklinde üç başlık halinde ele alınsa da günümüzde yeni teknolojilerin hızla gelişerek afiş tasarım platformlarını da değiştirmesi ile bu üç kategoriye “dijital afişler” kategorisi de eklenmiştir. Literatürde (Köksal ve Aluç,

2022, s. 671-672) *sosyal içerikli afişler*; kamu sağlığı, çevre, ulaşım vb. gibi toplumun genelini ilgilendiren konularda toplumu uyarma, bilgilendirme veya harekete geçirme gibi... *Kültürel içerikli afişler*; bir film festivali, tiyatro oyunu, kitap fuarı veya bir resim sergisi gibi... *Ticari içerikli afişler ise*; daha çok bir ürün ya da hizmetin reklamının yapıldığı temalarla hazırlanan afişler şeklinde tanımlanmıştır.

Dijital Afişler

Dijital afişler internet teknolojilerinin gelişmesi ile Web temelli (Web 2.0, Web 3.0 gibi) uygulamalar yardımı ile hazırlanırlar. Web temelli dijital afişler kültürel içerikli, ticari içerikli ve sosyal içerikli temalarda hazırlanabilirler. Günümüzde eğitim kurumlarında da kullanılmaya başlanan dijital afişler özellikle Web teknolojilerinin gelişmesi ile beraber kullanıcılara daha farklı ve zengin temalar sunmaktadır. Eğitim alanında hazırlanabilecek dijital afişleri hazırlama sürecinde Web 2.0 uygulamalarının sunduğu alanlarda herhangi bir konuya yönelik metin, resim ve grafik gibi unsurları bir arada ve uyumlu bir kompozisyon halinde sunmak gerekmektedir. Eğitimde birçok derste rahatlıkla kullanılacak dijital afişler özellikle vatandaşlık konularının akılda kalması ve farkındalık oluşturması açısından işlevsel bir şekilde kullanılabilir. Öyle ki sosyal bilgilerde vatandaşlık konularının öğretiminde dijital afişlerin kullanımı, bireylerin hem medya okuryazarlık becerilerinin hem de aktif vatandaşlık becerilerinin gelişmesine hizmet etmektedir. Vatandaşlık konularının öğretiminde farkındalık oluşturabilecek Web 2.0 temelli bazı dijital afiş uygulamalarının isimleri şu şekildedir: Easelly, Visme, Piktochart, Venngage, Creately, Glogster ve Canva. Literatüre bakıldığında sosyal bilgilerde vatandaşlık konularına ilişkin çalışmaların büyük bir kısmının (Aslan ve Çakmak, 2018; Cender ve Doğu, 2021; Çelik, 2019; Çolak ve Öztürk, 2022; Dere ve Yavuzay, 2019; Görmez, 2017; Karaduman ve Öztürk, 2014; Karasu Avcı ve diğerleri, 2021; Kilci, 2019; Kocadağ, 2012; Metin, 2021; Nebel ve diğerleri, 2009; Netwong, 2013; Peker Ünal, 2017; Turan ve Karasu Avcı, 2018; Ribble, 2021) dijital vatandaşlık konusuna yönelik olduğu gözlenmiştir. Bazı çalışmalarda (Gökçınar, 2022; Kanar ve Bulut, 2022) ise vatandaşlığın değerler bağlamında ele alındığı dikkat çekmektedir. Literatürde dikkat çeken diğer çalışmalardan Aydın ve Çelik'in (2017) çalışmasında ortaokul öğrencilerinin etkin yurttaşlık ve hukuk kuralları kavramlarına yönelik metaforik algıları incelenmiş; Merey vd. (2012) ilköğretimde vatandaşlık eğitimini karşılaştırmalı bir şekilde ele almış; Sigauke (2012) Zimbabve'deki gençlerin vatandaşlık eğitimlerini; Davies (2001) vatandaşlık eğitimi ve çelişkiler konulu bir çalışma; Öztürk ve Malkoç (2022) ise sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ütopyaları/distopyalarında vatandaşlık konulu çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Dolayısıyla Web 2.0 temelli dijital afişlerle vatandaşlık konularının öğretimine yönelik bir çalışmaya

rastlanmamıştır. Bu anlamda çalışmanın alana katkı sunacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı Web 2.0 temelli dijital afişlerle vatandaşlık konularının öğretimine yönelik sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çalışmalarının incelenmesidir. Bu bağlamda oluşturulan araştırma soruları aşağıdaki gibidir.

- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital afişlere dayalı bir etkinlik planlama sürecinde hazırladıkları içeriklerin sınıf seviyesi, öğrenme alanı açısından dağılımı nasıldır?
- Sosyal bilgiler öğretmen adayları etkinlik planlama sürecinde ağırlıklı olarak hangi dijital afiş uygulamalarını kullanmışlardır?
- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital afişlere dayalı etkinlik planlama sürecine ilişkin düşünceleri nasıldır?

Yöntem

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının vatandaşlık bilgileri bağlamında dijital afişlerle etkinlik hazırlama sürecine ilişkin çalışmalarının incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. “Nitel araştırma insanların yaşam tarzlarını, öykülerini, davranışlarını, örgütsel yapıları ve toplumsal değişmeyi anlamaya dönük bilgi üretme süreçlerinden biridir” (Strauss ve Corbin, 1990, s. 82). Psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim gibi sosyal bilim dallarında davranış ve araştırma verilerini sayılarla açıklamak her zaman için mümkün olmayabilir. Öyle ki nicel çalışmalar insan davranışlarının sayısal sonuçlarını verirken, çoğu zaman “niçin” sorusuna cevap vermekte yetersiz kalmaktadır. İnsan ve toplum davranışlarının incelendiği araştırmalardaki bu boşluğun doldurulması insan ve grup davranışlarının “niçin”ini anlamaya çalışan nitel (qualitative) yöntemlerle anlamlandırılmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Çalışmanın Deseni

Bu çalışmada insan ve toplum davranışlarının “neden” ve “niçin” olduğunu anlamlandırmaya çalışan nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması deyince ilk akla gelen isimlerden biri olan Yin (1994), bu çalışma desenine yönelik her ne kadar “yanlı”, “genellenemez” ve “uzun zaman alması” gibi ön yargıların olduğundan bahsetse de bu önyargıların oluşmasının nedenini sadece bazı araştırmacıların özensiz çalışmalarından kaynaklı olduğunu dile getirmektedir. Zira yanlılık ve söz konusu diğer sorunların nicel çalışmalar bünyesinde anket ve deneysel çalışmalarda da olabildiği bilinmektedir. Bu çalışmadaki durum sosyal bilgiler öğretmen adaylarının algıları olduğundan iç içe geçmiş tekli durum deseni kullanılmıştır. Durum çalışmalarında araştırmacı bir veya birden fazla

durumu ortaya koymaya çalışır. Zira literatürde (Merriam, 2001; Stenhouse, 1985; Yin, 1994; Yin, 2003) durum çalışmaları ile ilgili farklı sınıflandırmalar olmakla birlikte öğretmen adaylarının vatandaşlık bilgileri bağlamında dijital afişlerle etkinlik hazırlama sürecine ilişkin çalışmalarının incelendiği bu araştırmada iç içe geçmiş tekli durum deseninin kullanılma nedeni durumunda birden fazla analiz biriminin yer almasıdır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 10 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmaya 2021-2022 eğitim- öğretim yılı bahar döneminde vatandaşlık bilgisi dersini alan ikinci sınıf öğretmen adayları seçilmiştir. Bu dönemde dersi 37 öğretmen adayı almasına rağmen 27 kişi devamsızlık, gönüllü olmama gibi çeşitli nedenlerle çalışma dışı bırakılmıştır. Çalışmada 10 kişinin verileri ile devam edilmiştir. Çalışmada amaçlı örnekleme tekniği bağlamında katılımcılar seçilmiştir. Patton'a (1987) göre amaçlı örnekleme bilgi açısından zengin durumların incelenmesini olanaklı kılmakta olup kendi içerisinde amaçlı örneklem çeşitlerini şu şekilde sıralamıştır: Kolay ulaşılabilir durum örnekleme, aşırı veya aykırı durum örnekleme, maksimum çeşitlilik örnekleme, benzeşik örnekleme, tipik durum örnekleme, kritik durum örnekleme, kartopu veya zincir örnekleme, doğrulayıcı veya yanlışlayıcı örnekleme ve ölçüt örnekleme. Her ne kadar bazı çalışmalarda amaçlı örneklemin ölçüt örnekleme olarak adlandırıldığı belirtiliyorsa da (Goetz ve LeCompte, 1984) bu çalışmada amaçlı örneklemin bir alt kategorisi olan "ölçüt örnekleme" tekniği baz alınmıştır. Araştırmanın katılımcılarında aranan ölçütler ise şu şekildedir:

- Vatandaşlık bilgisi dersini alıyor olmak ve derse devamlı katılmak,
- Öğretim teknolojileri dersini almış veya alıyor olmak,
- Materyal hazırlama eğitimi dersi almış veya alıyor olmak,
- Çalışmaya katılmaya gönüllü olmak şeklindedir.

Veri Toplama Süreci ve Araçları

Araştırmacı aynı zamanda uygulayıcısı olduğu "Vatandaşlık bilgisi" dersi bağlamında 14 haftalık bir plan oluşturmuştur. Sosyal bilgiler öğretmen adayları dersin başında bilgilendirilmiş ve eğitim sürecine tüm öğretmen adayları katılmakla birlikte çalışmada sadece gönüllü olan öğretmen adayları ile görüşmelerin yapılacağı ve çalışmaya dâhil olacakları bilgisi sunulmuştur. Sürecin iki haftası vize final haftası olarak, diğer üç haftasında ise sadece ders sorumlusu öğretim üyesi vatandaşlık bilgisi dersine ilişkin teorik çerçeveyi işlemiştir. Aynı zamanda devam eden süreçte gruplarla birlikte vatandaşlık bilgileri bağlamında sosyal bilgiler dersinde vatandaşlık konularının öğretiminde kullanılabilecek bir dijital afişin hazırlık aşamaları akıllı

tahta yardımıyla tek tek gösterilerek anlatılmıştır. 4-5 kişiden oluşturulan gruplara ders sorumlusu vatandaşlık bilgisi konularından birini dağıtarak konuyu derinlemesine çalışarak bilgileri bağlamında sosyal bilgiler dersinde kullanılabilecek bir dijital afişle farkındalık oluşturma çalışması yapmalarını istemiştir. Hazırlıklarını tamamlayan gruplar derse geldiğinde ders sorumlusuyla eş zamanlı ve katılımlı bir şekilde vatandaşlık bilgisi konusunu işlemişlerdir. Sonrasında öğretmen adaylarından oluşan gruptaki her bir birey ikişer tane dijital afişini sınıfa tanıtmış ve sosyal bilgiler dersi bağlamındaki vatandaşlık konularında oluşturmaya çalıştıkları farkındalığa yönelik açıklamalarda bulunmuşlardır. Ders sorumlusu grubun çalışmalarına yönelik dönüt-düzeltilmelerde bulunarak bir sonraki grubun söz konusu eksiklerini gidererek derse hazırlık yapmalarını belirtmiştir. Her hafta ders konuları bağlamında gruplar da aktif bir şekilde ürettikleri çalışmaları paylaşmışlardır.

Çalışmanın bu aşaması araştırmacının çalışmanın verilerinin hangi kaynaklardan, hangi tekniklerle ne zaman hangi sıklıkla toplayacağına yönelik sistemli bir plan oluşturduğu basamaktır. Normalde büyük gruplarla veri toplamaya başlayan araştırmacılar için veri toplamanın belirli aşamalarında aynı verinin tekrarlı bir biçimde ortaya çıktığı fark edilebilir. Bu aşamada veri toplama işinin durdurulması gerekmektedir. Bu aşama veri toplama açısından “doyum noktası” olarak ifade edilmektedir, ancak doyum noktasının saptanmasının, araştırmacı tarafından karar verilmesi gereken bir durum olduğu belirtilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 321). Araştırmacı istediği doygunlukta veri toplama sürecinde “burada neler oluyor” sorusunu kendisine yönelterek aldığı cevaplara yönelik tüm veri kaynaklarını kullanmalıdır. Literatürde veri toplama sürecinde çeşitli tekniklerin kullanımının veri toplama araçlarının zayıf yönlerinin elimine etmede etkili olduğu belirtilmiştir (Marshall ve Rossman, 1989; akt. Patton, 2014). Bu süreçte araştırmacı aynı zamanda ders sorumlusu olduğu için katılımlı gözlem, görüşme ve dokümanlar yolu ile çalışmaya yönelik verileri toplama yoluna gitmiştir. Bu çalışmanın gücünü artırmak için gözlem, görüşme ve doküman inceleme şeklindeki veri toplama araçları kullanılmıştır.

Gözlem

Gözlem, bir araştırmacıya herhangi bir ortamda meydana gelen bir davranışa yönelik ayrıntılı, kapsamlı ve zamana yayılmış bir resim elde etme imkânı sunması açısından kullanılabilir (Bailey, 1982). Gözlem yapılandırılmış ve yapılandırılmamış şekillerde gerçekleştirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada araştırmacı yapılandırılmamış katılımlı gözlem tekniğini kullanmıştır. Araştırmacı doğrudan sürecin içerisinde yer almıştır. Gözlem sürecinde hem eğitim faaliyetlerine katılarak öğrenme ve öğretme sürecinin bir parçası olmuş hem de

süreçte yaşanan önemli durumları yazılı olarak kayıt altına almıştır. Gözlem süreci hem basılı dokümanlar hem de video kayıtları ile desteklenmiştir.

Görüşme

Görüşmelerle deneyim, tutum, düşünce, niyet, yorum, zihinsel algı ve tepkiler gibi gözlenemeyen unsurlar anlaşılmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 148). Öyle ki Patton (1987) görüşmelerin esas amacının kişinin iç dünyasına girerek onun bakış açısını anlamak olduğunu belirtmiştir. Görüşme süreci için yarı yapılandırılmış görüşme formları hazırlanmıştır. Formda yer alan sorular, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının vatandaşlık konularında farkındalık oluşturmak amacıyla dijital afiş hazırlama sürecine ilişkin algılarını betimlemeye yönelik olmuştur. Görüşme formunun hazırlanması sürecinde iki alan uzmanı ve bir Türkçe dil uzmanından destek alınmış, uzmanların dönütleri doğrultusunda veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Araştırmacı uygun zaman dilimlerinde katılımcılarla bireysel olarak bir araya gelerek yaklaşık yarım saat süren görüşmeler gerçekleştirmiştir. Yazıya aktarılan görüşmeler analiz aşaması için muhafaza edilmiştir.

Çalışmalara İlişkin Dokümanların Toplanması

Literatür incelendiğinde çalışmalarda doküman kaynakları olarak; program yönergeleri, okul yazışmaları, öğrenci kayıtları, toplantı tutanakları, öğrenci ve öğretmen el kitabı, öğrenci dersleri, ödevler, öğrenci sınavları, ders ve ünitelere ait planlar, öğretmen dosyası, eğitimle ilgili diğer resmi belgeler gibi (Goetz ve LeCompte, 1984); günlükler, özel mektuplar, itiraflar, periyodik yazılı kaynaklar, magazin dergi, kitaplar (Bailey, 1982); film, video ve fotoğraflar (Yıldırım ve Şimşek, 2013) kullanılabilir. Bu çalışmada da doküman olarak toplanan veriler; dijital afişlerden oluşmaktadır. Araştırmacı her hafta hangi grubun hangi vatandaşlık konusu bağlamında sosyal bilgilerdeki hangi kazanım ile Web 2.0 temelli dijital afiş uygulamalarını bütünleştirdiğine yönelik bir tablo oluşturmuştur. Her hafta yeni verileri bu tabloya eklemiştir. Ayrıca hangi grupların hangi dijital afişleri ürettikleri de tespit edilerek dijital afişler klasörlenerek muhafaza edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada toplanan veriler nitel analiz tekniği ile incelenmiştir. Çalışmada katılımcı grupların haftalık etkinliklerine yönelik afiş dokümanları ve görüşme verileri analiz edilmiştir. Wolcott (1994) veri analiz sürecinde üç yol önermektedir. Bunlar; toplanan verinin özgün formuna mümkün olduğu kadar sadık kalarak gerektiğinde verilerden doğrudan alıntı yaparak betimsel bir yaklaşımla verileri okuyucuya sunmak, bazı nedensel ve açıklayıcı sonuçlara ulaşmak amacıyla "sistemik analiz" yapmak, araştırmacının birinci ve ikinci yaklaşım temelinde veri analizi sürecine kendi yorumlarını da katması

şeklinde dir. Miles ve Huberman (1994) verilerin işlenmesi, verinin görsel hale getirilmesi, verilerden sonuç çıkarma ve teyit etme şeklinde; Dey (1993) betimleme, sınıflama ve ilişkilendirme; Strauss ve Corbin (1990) ise veri analizini “betimsel analiz” ve “içerik analizi” şeklinde iki boyutta ele almıştır. Her ne kadar literatürde veri analiz sürecine yönelik farklı açıklamalar yer alsada tanım ve açıklamaların ortak yönler evurgu yaptıkları dikkat çekmektedir. Bu da betimsel analizin içerik analizine göre daha yüzeysel ve daha çok araştırmanın kavramsal yapısının önceden belirlendiğine yöneliktir. Bu çalışmanın verilerinin analizinde de tümevarımsal içerik analizi, betimsel analiz ve doküman incelemesi teknikleri kullanılmıştır. Çalışmada katılımcılardan elde edilen görüşme verilerinin analizinde tümevarımsal içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde betimsel analizde ön plana çıkmayan kavram ve temalar ortaya daha rahat çıkarılabilir. Zira “içerik analizi, hacimli olan nitel materyali alarak temel tutarlılıkları ve anlamları belirlemeye yönelik herhangi bir nitel veri indirgeme ve anlamlandırma çabası” (Patton, 2014, s. 453) şeklinde açıklanmıştır. Metin içinde tanımlanan belirli karakterlerden sistematik ve tarafsız sonuçlar çıkarmak amacıyla kullanılan bir teknik olan (Cohen ve diğerleri, 2007) içerik analizinde temel amaç, toplanan verilerden anlamlı açıklamalara ışık tutacak ilişkilere ulaşmaktır. Bu anlamda toplanan verilerin öncelikle kavramsallaştırılması sonra ortaya çıkan kavramların aralarındaki ilişkiye göre düzenlenerek buradan da veriyi açıklayan mantıklı temalara ulaşmak gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmanın görüşme verileri de kelime kelime, satır satır okunduktan sonra anlam ilişkilerine göre bir araya getirilen kavram veya ifadelerden anlamlı örüntüler oluşturulmuştur. Bu örüntüler; tema olarak adlandırılarak veriler en küçük anlamlı birimden daha büyük anlamlı birimlere doğru tümevarımsal bir şekilde analiz edilmiştir. Çalışmada katılımcı grupların haftalık etkinliklerinde hangi grup üyesinin hangi vatandaşlık konusu ve hangi sosyal bilgiler kazanımı bağlamında Web 2.0 temelli dijital afiş uygulamasını kullandığına dair bilgilerin yazıldığı veriler ile gözlem verileri betimsel analiz tekniği ile ifade edilmeye çalışılmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e (2013) göre bu yaklaşımda elde edilen veriler, daha önceden oluşturulan temalara göre özetlenir. Veriler araştırma soruları bağlamında oluşturulan temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar göz önünde bulundurularak da sunulabilir. Betimsel analiz sürecinde; çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması aşamaları takip edilir. Bu anlamda çalışmaya ait veriler betimsel bir anlam oluşturacak şekilde sunulmaya çalışılarak araştırmacının gözlem notları ile de desteklenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının vatandaşlık konularını ve sosyal bilgiler kazanımları bağlamında oluşturdukları Web 2.0 temelli dijital afişler ise

doküman analizi şeklinde incelenmiştir. Literatürde doküman incelemesi; belgeler, bildirimler, tutanaklar, yıllık raporlar gibi materyallerin incelenmesi şeklinde ifade edilmiştir (Hancock ve diğerleri, 2009). Bailey (1982) doküman incelmelerinin güçlü yönlerinin; kolay ulaşılamayacak özneler, tepkiselliğin olmaması, uzun süreli analiz, örneklem büyüklüğü, bireysel ve özgünlük, göreceli düşük maliyet ve nitelik şeklinde ifade ederken doküman incelmelerinin zayıf yönlerini ise; olası yanlılık, seçilmişlik, eksiklik, ulaşılabirlik, örneklem yanlılığı, sınırlı sözel olmayan davranış, standart bir formatın olmaması ve kodlama zorluğu şeklinde açıklamıştır. Bir çalışmaya ait dokümanların incelenmesi aşamasında takip edilmesi gereken adımlar ise dokümanlara ulaşma, dokümanların orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve veriyi kullanma şeklinde ifade edilebilir. Bu çalışmaya ait dijital afiş dokümanları da katılımcılardan eposta yolu ile ulaşılmış, her bir afiş ilgili katılımcının adı ile muhafaza edilerek, afişlerin analizinde Canva, Pictochart vb. hangi dijital uygulama kullanıldı ise o dijital Web uygulaması adında bir klasöre yerleştirmiştir.

Güvenirlik ve Geçerlilik

Nitel araştırmada “geçerlik” bilimsel bulguların doğruluğu, “güvenirlik” ise bilimsel bulguların tekrarlanabilirliği ile ilgilidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışmanın tasarlanması, veri toplama araçlarının hazırlanması, verilerin toplanması ve verilerin analiz edilerek bulgularının sunulması aşamalarında titizlikle davranılarak çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği güçlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın iç geçerliliğini (inandırıcılık) sağlamak için araştırmacı bizzat tüm sürecin içerisinde bulunmuş olup gözlem, görüşme, doküman incelemesi gibi çeşitleme tekniği bağlamında uzun süreli veri toplama işlemi gerçekleştirmiştir. Araştırmacı birden fazla kez ve uzun süreli gözlemlerde bulunarak derinlik odaklı veri toplama için alanda uzun süre zaman geçirmiştir. Ayrıca katılımcılardan elde edilen veriler katılımcıların teyidinde sunulmuştur. Dış geçerliliğini/genelleme (aktarılabirlik) sağlamak için, amaçlı bir katılımcı grup seçilmiştir ve katılımcılardan elde edilen veriler ayrıntılı bir şekilde betimlenerek bulgular kısmında yorum katılmadan sunulmuştur. Araştırma süreci ve bu süreçte yapılanları ayrıntılı bir şekilde açıklamaya çalışmıştır. Bu bağlamda, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin çözümlenmesi ifade edilmiştir. İç güvenilirliği (tutarlılık) sağlamak amacıyla, yapılan analizler bağlamında oluşturulan kod ve temaların iki uzmandan yardım alınarak, ham veriler bağlamında tekrar gözden geçirilmesi sağlanmıştır. Farklı uzmanlarca yapılan analizler de dikkate alınmıştır. Analizler arasındaki kodlama uyumu yüzdesi için Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen güvenilirlik [Güvenirlik =Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)] formülü kullanılmıştır. Farklı uzmanlar arası kodlama uyumunu %94 olarak tespit edilmiştir. Dış

güvenirlilik/tekrar edilebilirlik (teyit edilebilirlik) sağlamak için ise araştırma kapsamında toplanan dijital afişler, sürece ait video görüntüleri, görüşme verileri, analiz verileri ve gözlem verileri muhafaza edilmiştir.

Bulgular

Bu çalışmanın bulgularında sosyal bilgiler öğretmen adayları dijital afişlerle bir etkinlik planlama sürecinde hazırladıkları içeriklerin sınıf seviyesi, öğrenme alanı, kullanılan dijital afiş uygulamaları açısından dağılımına yönelik bulgu tablo halinde sunulmuştur. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital afişlerle bir etkinlik planlama sürecinde ağırlıklı olarak hangi dijital afiş uygulamalarını kullandıklarına yönelik bulgular verilerek en çok ve en az kullanılan afiş örnekleri sunulmuştur. Ayrıca araştırmacının gözlem notları da bulgular da yer almıştır. Araştırmanın son sorusu olan öğretmen adaylarının dijital afişlerle bir etkinlik planlama sürecine ilişkin düşünceleri konusunda 4 ana tema ve bu temalar bağlamında ifadelerle ulaşılmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Dijital Afişlerle Bir Etkinlik Planlama Sürecinde Hazırladıkları İçeriklerin Sınıf Seviyesi, Öğrenme Alanı, Kullanılan Dijital Afişler Uygulamaları Açısından Dağılımı Nasıldır?

Sosyal bilgiler öğretmen adayları Web 2.0 temelli dijital afişlerle vatandaşlık bilgileri bağlamında sosyal bilgilerde etkinlik planları hazırladıkları dikkatleri çekmektedir. Çalışmaya katılan 10 katılımcının her biri sosyal bilgiler kazanımları bağlamında vatandaşlık bilgisi ile farkındalık oluşturacak ikişer tane dijital afiş hazırlamışlardır.

Tablo 1

Dijital Afişlerle Vatandaşlık Bilgileri Bağlamında Sosyal Bilgilerde Hazırladıkları Etkinlikler

Grup	Dijital afiş	Vatandaşlık Konusu	İlgili Kazanım
1.Grup	Piktochart Canva	Toplumsal Yaşamı Düzenleyen Kurallar	SB.5.1.3. Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır.
2. Grup	Piktochart Canva	Toplumsal Kurumlar	SB.5.1.3. Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır.
3.Grup	Visme Canva	Toplumsal Kurumlar	SB.5.1.3. Sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır.

4.Grup	Piktochart Canva	İnsan Hakları	SB.4.6.1. Çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir.
5. Grup	Piktochart Canva	İnsan Haklarının Tarihsel Gelişimi	SB.5.6.3. Temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar.
6.Grup	Canva Piktochart	İnsan Haklarının Tarihsel Gelişimi	SB.5.6.3. Temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar.
7. Grup	Easelly Venngage	İnsan Haklarının Cumhuriyet Dönemindeki Tarihsel Gelişimi	S.B. 4.6.4. Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar.
8.Grup	Piktochart Easelly	İnsan Haklarının Korunması ve Demokrasi	SB.6.6.1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.
9.Grup	Venngage Piktochart	Demokrasi ile İlgili Temel Kavramlar	SB.6.6.4. Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklar.
10.Grup	Visme Piktochart	Demokrasinin Tarihsel Gelişimi	SB.7.6.1. Demokrasinin ortaya çıkışını, gelişim evrelerini ve günümüzde ifade ettiği anlamları açıklar.

Yukarıda Tablo 1. dikkate alındığında katılımcıların dijital afişlerini genellikle 4., 5. ve 6. sınıf seviyesinde hazırladıkları dikkatleri çekmektedir. En fazla dijital afiş hazırladıkları sınıf seviyesinin 5. sınıf olduğu, en az dijital afiş hazırladıkları sınıf seviyesinin ise 7. sınıf seviyesi olduğu görülmektedir. Ayrıca dijital afiş çalışmalarının en fazla sosyal bilgiler 5. sınıf “birey ve toplum” öğrenme alanına ait olan “sahip olduğu haklarının farkında olan bir birey olarak katıldığı gruplarda aldığı rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranır.” adlı 3. kazanım olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların sosyal bilgilerde vatandaşlık konuları bağlamında hazırladıkları dijital afişlerin en fazla sosyal bilgiler öğretim programında yer alan 6. öğrenme alanı olan “etkin vatandaşlık” öğrenme alanı olduğu tespit edilmiştir. 7 katılımcı etkin vatandaşlık öğrenme alanında dijital afiş hazırlarken 3 katılımcı da 1. öğrenme alanı olan “birey ve toplum” konusunda afiş hazırlamışlardır.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Dijital Afişlerle Bir Etkinlik Planlama Sürecinde Ağırlıklı Olarak Hangi Dijital Afiş Uygulamalarını Kullanmışlardır?

Tablo 2

Kullanılan Web 2.0 Temelli Dijital Afiş Uygulamalarının Dağılımı

Web 2.0 Temelli Dijital afiş uygulamaları	Katılımcılar	F
Piktochart	K1, K2, K4, K5, K6, K8, K9, K10	8
Easelly	K1, K2, K3, K4, K5, K6	6
Visme	K3, K10	2
Canva	K7, K8	2
Vengage	K7, K9	2

Tablo 2 dikkate alındığında katılımcıların sosyal bilgilerde vatandaşlık konuları bağlamında en fazla kullandıkları Web 2.0 temelli dijital afiş uygulamasının “Piktochart” olduğu gözlenmektedir. Uygulamayı kullanan K1, K2, K4, K5, K6, K8, K9 ve K10 sınıfta konular bağlamında dijital afişlerini paylaşırken uygulamaya yönelik düşünceleri araştırmacının gözlem notlarına şu şekilde yansımıştır: K2: *gerçekten çok kullanışlı uygulamalar, buradaki arkadaşlarımız atanıp öğretmen olduklarında öğrencileri ile rahatlıkla kullanabilirler* (Gözlem: 23.03.2022). Aşağıda Resim 1.’de örnek örnek bir Piktochart afiş çalışması sunulmuştur.

Resim 1

Piktochart Uygulaması Kullanılarak Hazırlanan Dijital Afiş Örneği

Resim 2*En Az Kullanılan Web 2.0 Temelli Dijital Afiş Uygulaması*

Öğretmen adaylarının süreçte en az kullandıkları Web 2.0 temelli dijital afiş uygulamaları ise Visme, Canva ve Venngage gibi uygulamalar olmuştur. Katılımcıların bu uygulamaları pek fazla tercih etmeme nedenleri araştırmacının gözlem notlarına da yansımıştır. K9: *Venngage kullanırken şablonu ve uygulamanın sunduğu içeriklerin özelliklerini çok kullanışlı bulmadım. Arkadaşlarım Piktochartla afiş hazırlarken yardım etmişim onun içerik özelliklerini daha estetik ve kullanışlı buldum* (Gözlem: 11. 05. 2022).

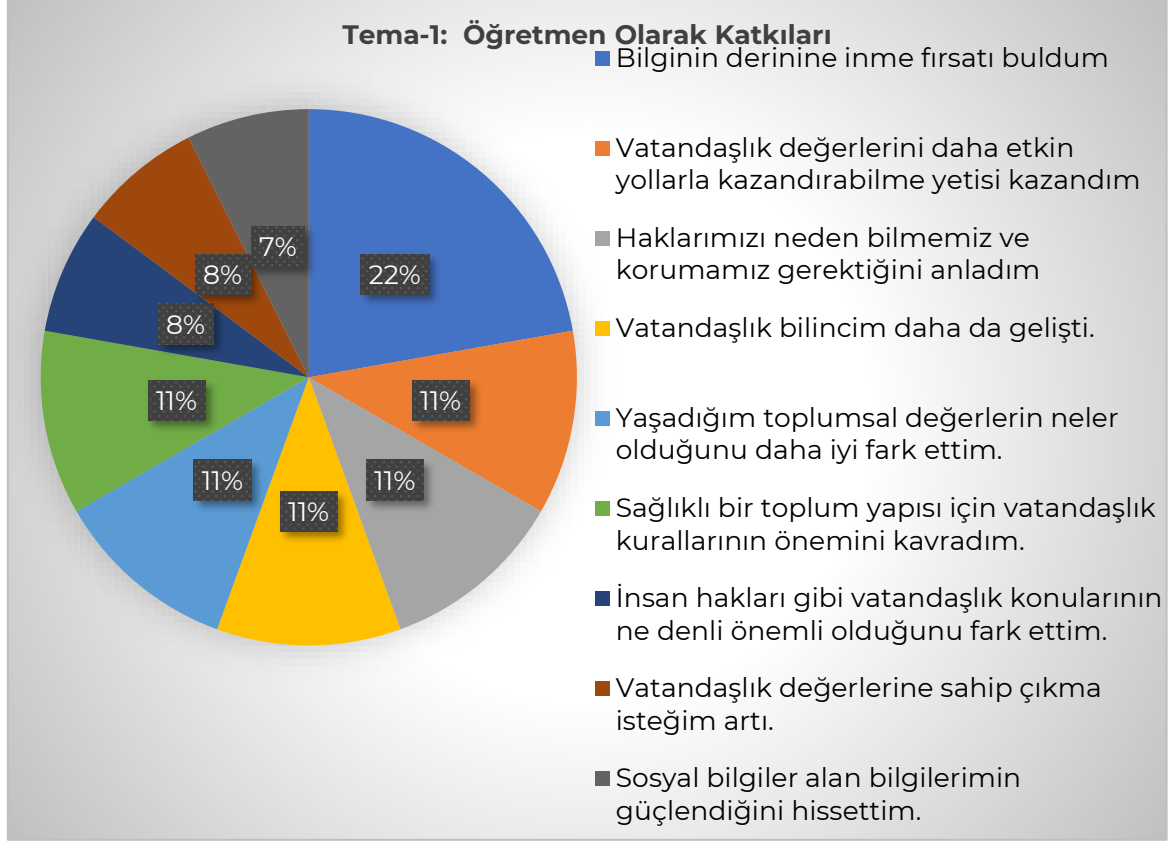
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Dijital Afişlerle Bir Etkinlik Planlama Sürecine İlişkin Düşünceleri Nasıldır?

Araştırmanın bu sorusu bağlamında yapılan içerik analizi neticesinde farklı başlıklarda 4 temaya ulaşılmıştır. Bu temalar; *öğretmen olarak katkıları, sosyal bilgiler öğretim programı ile bütünleştirme, dijital afiş çalışmasının katkıları, dijital afişlerle farkındalık oluşturma* şeklindedir. Aşağıda her bir temaya ait istatistikleri içeren grafiklerle alt temalar yer almaktadır. Ayrıca çalışmanın katılımcılarının söz konusu tema ve alt tema bağlamındaki ifadeleri aynen sunulmuştur.

TEMA-1: Bir Öğretmen Olarak Vatandaşlık Bilgisi Dersinde Araştırdığınız Konunun Sizlere Neler Kattığını Düşünüyorsunuz?

Şekil 1

Öğretmen Olarak Katkıları

Vatandaşlık bilgisi dersinde araştırdığınız konunun sizlere neler kattığını düşünüyorsunuz? Teması kapsamında; “bilginin derinine inme fırsatı buldum” diyen K1, K4, K6, K8, K9, K10 şeklinde 6 katılımcı; “vatandaşlık değerlerini daha etkin yollarla kazandırabilme yetisi kazandım” diyen K1, K4, K5 şeklinde 3 katılımcı; “haklarımızı neden bilmemiz ve korumamız gerektiğini anladım” diyen K2, K6, K10 şeklinde 3 katılımcı “yaşadığım toplumsal değerlerin neler olduğunu daha iyi fark ettim” diyen K3, K7, K8 şeklindeki 3 katılımcı; “sağlıklı bir toplum yapısı için vatandaşlık kurallarının önemini kavradım” diyen K8, K9, K10 şeklinde 3 katılımcı; “insan hakları gibi vatandaşlık konularının ne denli önemli olduğunu fark ettim” diyen K6, K10 şeklinde 2 katılımcı; “vatandaşlık değerlerine sahip çıkma isteğim artı” diyen K6, K10 şeklindeki 2 katılımcı ve “sosyal bilgiler alan bilgilerimin güçlendiğini hissettim” diyen de yine K5, K10 şeklindeki gibi 2 katılımcı görüş bildirmiştir. Katılımcıların alt temalara ilişkin görüşleri aşağıda sunulmuştur. Bu tema kapsamında en fazla vurgulanan ifadenin “*Bilginin derinine inme fırsatı buldum*” olduğu gözlenmiştir.

K-4: “İnsan haklarının öğrenciler üzerindeki etkileri çok büyüktür. Öğretmen adayı olarak derste bu konunun üzerinde durulması gerektiğinin de farkına vardım. Çünkü insan hakları sadece dersin bir konusu değil öğrencileri gerçek hayata hazırlayan bilgilerdir.”

K-7: “Araştırdığım konu kültürlerimiz üzerine ağırlıklıydı. Türk toplumunun değerlerinin neler olduğunu, mutfak kültürlerinden neler olduğunu, yöresel farklılıkları daha iyi görmemizi sağladı.”

K-5: “Örf ve adetlerimiz, görgü, ahlak, din gibi yazılı olmayan ve yazılı olan kurallarımızı en iyi şekilde bu dersteki araştırdığımız konu sayesinde içselleştirip ileride öğrencilerime aynı performansla anlatıp kavratılabilmek hedefimdir. Bu sayede araştırma konumuz bizlere; alan bilgilerimizi, vatandaşlık bilgilerimizi geliştirerek donanımlı bir sosyal bilgiler öğretmeni olmamızı sağlayacağını düşünüyorum.”

TEMA 2: Vatandaşlık Bilgisi Dersindeki Deneyimlerinizi Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile Nasıl Bütünleştirebildiniz?

Şekil 2

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ile Bütünleştirme

Vatandaşlık bilgisi dersindeki deneyimlerinizi sosyal bilgiler öğretim programı ile nasıl bütünleştirebildiniz? teması kapsamında “iki konu

arasındaki benzerliklerden faydalandım” diyen K1, K2, K3, K4, K7, K8 şeklindeki 6 katılımcı; “programda vatandaşlık ile ilgili konu ve kazanımlar daha çok dikkatimi çekmeye başladı” diyen K1, K3, K5, K6, K10 şeklindeki 5 katılımcı; “program bağlamında dijital vatandaşlık etkinlikleri tasarlayabildim” diyen K1, K4, K6, K10 şeklindeki 4 katılımcı; “deneyimlerimi “etkin vatandaşlık”, “birey ve toplum” gibi öğrenme alanları ile kolaylıkla ilişkilendirebildim” diyen K5, K6, K8, K9 şeklindeki 4 katılımcı; “vatandaşlık deneyimlerimi programdaki değerlerle ilişkilendirebildim” diyen K5, K10 şeklindeki 2 katılımcı; “vatandaşlık deneyimlerimi programdaki becerilerle ilişkilendirebildim” diyen K6, K10 şeklindeki 2 katılımcı; “etkin vatandaşlık konularına yönelik etkinliklerde yaratıcılığımın arttığını hissettim” diyen K6, K9 şeklindeki 2 katılımcı görüş bildirmiştir. Bu tema kapsamında en fazla vurgulanan ifade “İki konu arasındaki benzerliklerden faydalandım” olmuştur.

K-1: “Vatandaşlık Bilgisi dersinde ödevlendirildiğim konu ‘insan hakları’ konusuydu, bu konuyla alakalı sosyal bilgiler öğretim programında yer alan “çocuk olarak sahip olduğu haklara örnekler verir” kazanımını seçtim ve iki konuyu bütünleştirdim. Dijital afişlerimde insan hakları başlığı içerisinde yer alan çocuk haklarına yoğunluk göstererek çocuk haklarının etkili bir şekilde kavranması için dijital afişlere özgün ve dikkat çekici cümleler yazıp konuyla bağlantılı fotoğraflar ekledim. Tıpkı en başta söylediğim gibi sınıf arkadaşlarım bu ders kapsamında farklı farklı konuları alarak sosyal bilgiler öğretim programında yer alan ilgili kazanımı seçerek farklı web 2.0 araçları ile dijital afişler hazırladılar. Ben kendi adıma bu uygulamalardan çokça verim aldım.”

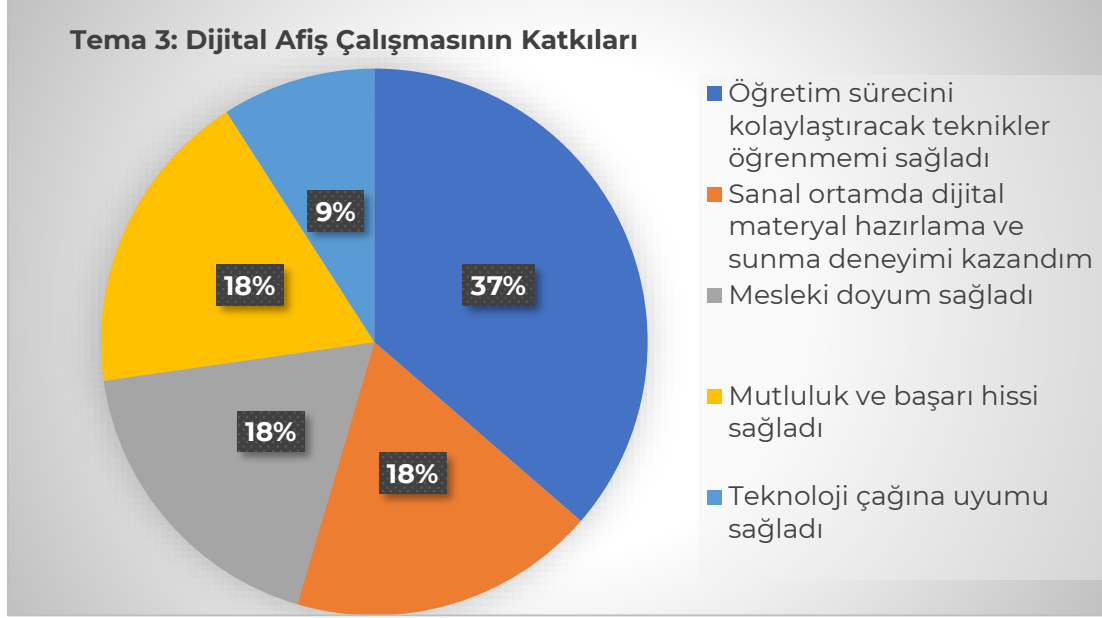
K-5: “Özellikle ‘Birey ve Toplum’ ile ‘Etkin Vatandaşlık’ öğrenme alanlarından yararlanarak öğretim programıyla vatandaşlık dersi konumuzu ilişkilendirip örnekleme yaptık. Vatandaşlık dersindeki toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar konumuz Sosyal Bilgiler dersinde de barındığı için öncelik olarak Sosyal Bilgiler öğretim programından anlattığımız konuyla ilgili kazanım bulmaya çalıştık. Örneğin “değerlerimiz” konusunu anlatırken sosyal bilgiler öğretim programında bulunan 5.sınıf 6 öğrenme alanı “Milli egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden olan bayrak ve İstiklal marşına değer verir” kazanımı ile hareketle değerlerimizden olan bayrak ve İstiklal Marşını öğretim programımızla bütünleştirdik.”

K-10: “Mevcut eğitim sistemi içinde sosyal bilgiler öğretim programının, dijital vatandaşlık modelini öğrenciye kazandırmak için en uygun öğretim programıdır ve ben bu derste vatandaşlık modelini kazandığımı düşünüyorum.”

TEMA 3: Sosyal Bilgilerde Vatandaşlık Konuları Bağlamında Hazırladığınız Dijital Afiş Çalışmasının Sizlere Neler Kattığını Düşünüyorsunuz?

Şekil 3

Dijital Afiş Çalışmasının Katkıları

Sosyal bilgilerde vatandaşlık konuları bağlamında hazırladığınız dijital afiş çalışmasının sizlere neler kattığını düşünüyorsunuz? Teması kapsamında “öğretim sürecini kolaylaştıracak teknikler öğrenmemi sağladı” diyen K1, K3, K4, K5, K6, K7, K9, K10 şeklindeki 8 katılımcı; “sanal ortamda dijital materyal hazırlama ve sunma deneyimi kazandım” diyen K1, K2, K7, K8 şeklindeki 4 katılımcı; “mesleki doyum sağladı” diyen K1, K6, K8, K10 şeklindeki 4 katılımcı; “mutluluk ve başarı hissi sağladı” diyen K1, K2, K8, K9 şeklindeki 4 katılımcı; “teknoloji çağına uyumu sağladı” diyen K1, K3 şeklindeki 2 katılımcı görüş bildirmiştir. Bu tema kapsamında en fazla tekrar edilen ifade “öğretim sürecini kolaylaştıracak teknikler öğrenmemi sağladı” olmuştur. Katılımcıların ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

K-1: “Yani sınıfta bir konuyu anlatırken etkili afiş materyali sayesinde öğrenciler hedefe daha kolay ulaşır. Daha kolay odaklanır. Dolayısı ile öğretmen olarak benim iş yüküm hafifler ve öğrencilerin birçok duyu organına hitap etmiş olurum. Ders olarak anlatacağım bir konunun bu şekilde dijital ortamda somutlaştırılması ve afiş haline gelmesi devamında bu somut materyalin yani afişin birçok farklı özellikleri sayesinde olumlu etki bırakması bana mutluluk ve başarı hissi kattı”

K-5: "Vatandaşlık dersi konumuzu öğrencilere anlatmak, sunuş yoluyla öğrenciye bilgiyi aşılama hem öğrenciyi aktif yapmaz pasif konuma getirir, hem de belli bir süreden sonra konu anlatımında kopmamızı sağlar. İşte bu yüzden biz konumuza uygun kazanımlardan yola çıkıp dijital afişler hazırlayarak konuyu daha dikkat çekici ve öğretici bir hale getirebiliriz. Bu şekilde öğretmen olarak öğrencilere aktif katılım sağlar, konuyu içselleştirmelerini sağlarız. Öğrenciye önemli noktaları daha çabuk afişler sayesinde kavrayabilir, öğretmen olarak kısa zamanda daha etkili ve kalıcı öğrenmeyi sağlayabiliriz."

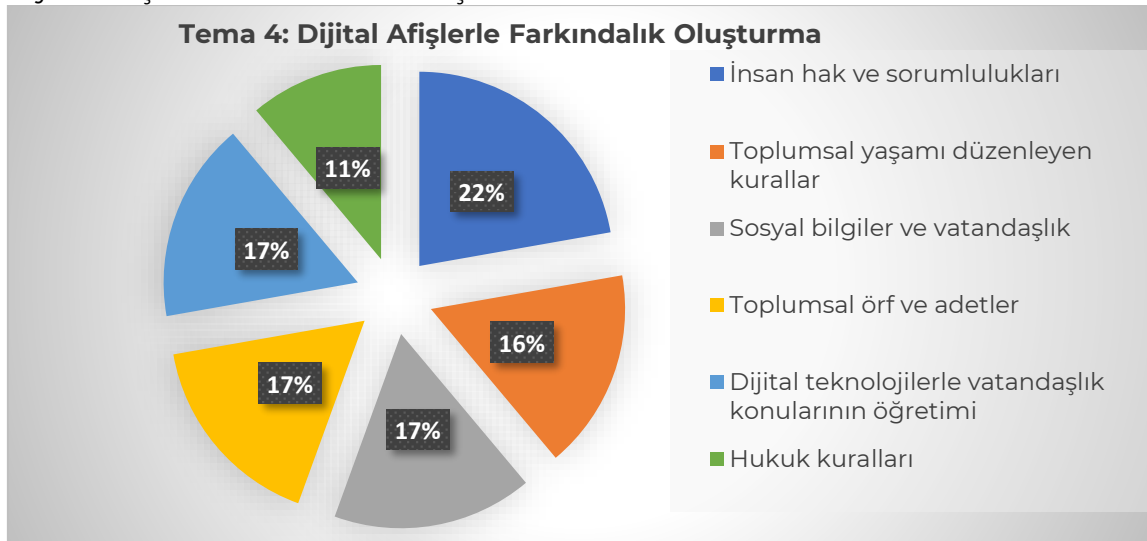
K-9: "Hukuk kuralları için hazırlamış olduğum afişin öğrencilerimin zihninde yer edineceği duygusu gerçekten tarif edilmez bir duygu oldu. Ayrıca dönemimizin getirmiş olduğu teknolojik olan bu çağda dijital ortamda bir afiş hazırlamanın kendimin teknolojik alanda bilgi seviyemi arttırdığını düşünüyorum. Bir öğretmen olarak toplumu oluşturan kurallar konusunda öğrencilerim için bir afiş hazırlamak bana bu alanda yetkinlik ve bilgi sahibi olduğum duygusunu hissetmeme yardımcı oldu."

K-10: "Öğretmen adayı olarak kullandığımız dijital materyallerle etkin vatandaşlıkla ilgili bilgileri sunmuş olduk. Vatandaşlık dersi kapsamında edindiğim bilgiler doğrultusunda grubumla hazırlamış olduğum bu etkinlikler insan haklarının gelişimi, temel hak ve özgürlüklerin korunmasının gerekliliğinin bilincine varmamı sağladı ve geçmiş bilgilerimin üzerine yeni bilgiler de katarak bu bilgiler doğrultusunda çevremdekilere de bilgi veriyordum kendi hayatımda da uyguladım."

TEMA 4: Hazırladığınız Dijital Afiş ile Toplumda Hangi Konularda Farkındalık Oluşturacağınızı Düşünüyorsunuz?

Şekil 4

Dijital Afişlerle Farkındalık Oluşturma

Hazırladığınız Dijital Afiş ile Toplumda Hangi Konularda Farkındalık Oluşturacağınızı Düşünüyorsunuz? Teması kapsamında “İnsan hak ve sorumlulukları” diyen K1, K4, K6, K10 şeklinde 4 katılımcı; “Toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar” diyen K5, K8, K9 şeklindeki 3 katılımcı; “Sosyal bilgiler ve vatandaşlık” diyen K2, K3, K5 şeklindeki 3 katılımcı; “Toplumsal örf ve adetler” diyen K3, K5, K7 şeklindeki 3 katılımcı; “Dijital teknolojilerle vatandaşlık konularının öğretimi” diyen K8, K9, K10 şeklindeki 3 katılımcı ve “Hukuk kuralları” diyen K3, K5 şeklindeki 2 katılımcı görüş bildirmiştir. Bu tema kapsamında en fazla vurgulanan ifadenin “İnsan hak ve sorumlulukları” olduğu gözlenmektedir. Katılımcıların temaya ilişkin açıklamaları aşağıda sunulmuştur.

K-4: “Hazırlamış olduğumuz dijital materyalleri sınıftaki arkadaşlarımızla ve çevremizdeki insanlarla paylaştığımız zaman onların da insan hakları konusunda bilgi sahibi olmasını sağlamış olduk. Toplumumuzdaki birçok insan henüz kendi haklarının ne olduğunu bilmemektedir. Bireyler haklarının yanı sıra sorumluluklarını da öğrenmiş olup başka bireylerin de haklarına girmemelerini saygılı olmalarını öğrenmiş oldular.”

K-5: “Toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar konusu bağlamında kazanımlarımızdan hareketle hazırladığımız afişler toplumda bilinç ve farkındalığı arttırır. Bu afişler sayesinde toplumsal yaşamı düzenleyen yazılı veya yazılı olmayan kurallarımız daha dikkat çekici hale gelir.”

K-3: “Visme uygulamasından hazırladığımız afişle hukuk kurallarımızın öneminden bahsetmeye, haklarımıza vurgu yapmaya çalıştık. Piktchart uygulamasından hazırladığımız afişle yaşlılara olan sevgi – saygı konusu üzerinde durduk. Çocukların yaşlı insanlara karşı daha duyarlı olmaları gerektiğine dikkat çekmeye çalıştık.”

K-7: “Hazırladığım afiş ve etkinlikler toplumumuzun kültürel açıdan değerlerinin kavranmasını sağladığını söyleyebilirim. Öğrenciler, toplumun örf ve adetlerini, yemek kültürünü, giyim tarzlarını ve yaşam tarzlarını, yörelerin farklılığını kavramları yönünden farkındalık oluşturduğunu düşünüyorum. Aynı zamanda küçüklerin büyüklere her konuda saygılı olmaları gerektiğini ve empati kurarak bir gün onların da yaşlanacaklarını göstererek yaşlılara yardım edilmesi gerektiğini sağlamış oldum. Öğrencilerin, örf ve adetlerimizi, kültürel değerlerimizi, mirasımızı, ahlâk kurallarımızı ve din kurallarımızı öğrenmiş olduklarını ve bunların farkına vardıklarını düşünüyorum.”

Tartışma

Bu bölümde Web 2.0 temelli dijital afişlerle vatandaşlık konularının öğretimine yönelik sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çalışmalarının incelendiği çalışmanın verilerinden elde edilen sonuçlar literatür bağlamında tartışılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital afişlerle bir etkinlik planlama sürecinde hazırladıkları içeriklerin sınıf

seviyesi, öğrenme alanı, kullanılan dijital afiş uygulamaları açısından dağılımı nasıl olduğuna yönelik çalışma bulgusunda öğretmen adaylarının Web 2.0 temelli dijital afişlerle vatandaşlık bilgileri bağlamında sosyal bilgilerde etkinlik planları hazırlayabildikleri tespit edilmiştir. Örneğin her katılımcı sosyal bilgiler kazanımları bağlamında vatandaşlık bilgisi ile farkındalık oluşturacak ikişer tane dijital afiş hazırlamıştır. Ancak araştırmacının gözlemleri dikkate alındığında ilk grupta yer alan öğretmen adaylarının afiş çalışmalarının tam olarak istenen özellikte olmamasına rağmen sonraki grupların ders sorumlusunun her hafta sunumlardan sonra verdiği dönüt ve düzeltmeleri dikkate aldıkları fark edilmiştir. Zira sonraki grupların afişlerinin istenen niteliklere daha fazla sahip olduğu gözlenmiştir. Çalışma bulgularında katılımcıların en fazla afişi 5. sınıf seviyesinde hazırladıkları dikkatleri çekmiştir. Özellikle 5. sınıfların yaş seviyesi düşünüldüğünde öğretmen adaylarının 5. sınıf seviyesine ilişkin konuları dijital afişlerle somutlaştırmalarının önem taşıdığı söylenebilir. Afişlerde ele alınan konular dikkate alındığında “birey ve toplum” öğrenme alanında yer alan haklar, sorumluluklar, gruplar ve rollerle ilgili oldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların en az dijital afiş hazırladıkları sınıf seviyesinin ise 7. sınıf seviyesi olduğu dikkatleri çekmiştir. Bu anlamda yedinci sınıf yaş grubu öğrencilerinin soyut düşünme sürecinde oldukları için 4. ve 5. sınıf öğrencilerine göre daha soyut düşünebildikleri bu nedenle alt sınıf seviyesinde daha çok afiş çalışmalarının yapılmasının ise isabetli bir bulgu olduğu söylenebilir. Bu sonuç literatürdeki bazı çalışmaların (Çelik, 2021; Çelik, 2020a; Çelik, 2020b; Çelik, 2020c; Çelik, 2020d) Web 2.0 temelli dijital araçların derslerde kullanılması ile katılımcıların “aktif katılım” ve “dijital yetkinlik” konularında ulaştıkları sonuçlar açısından örtüştüğünü göstermektedir. Araştırmada elde edilen bir diğer sonuç ise katılımcıların dijital afişlerle bir etkinlik planlama sürecinde en fazla hangi dijital afiş uygulamalarını kullandıklarına yönelik olmuştur. Araştırmanın dijital dokümanlara ait bulguları dikkate alındığında en fazla kullanılan uygulamanın Web 2.0 temelli “Piktochart” uygulaması olduğu dikkatleri çekmiştir. Araştırmacının gözlemlerine yansıyan ifade de bu bulguyu destekler niteliktedir. Zira katılımcı öğretmen adaylarının uygulamaları kullanışlı buldukları ve atanıp öğretmen olduklarında da bu uygulamayı kullanacaklarına dair ifadeler yer alsa da kimi kaynaklarda (Benzer, 2021) uygulamanın ücretsiz kullanım alanında sınırlı bir alanının olduğu ve çok sayıda görsel, şekil gibi unsurların kullanımının sınırlı olduğu açıklanmaktadır. Ancak her ne kadar literatürde ücretsiz kullanım alanının sınırlı olduğu belirtilse de uygulamanın bilgi afişi hazırlama özelliği için gayet kullanışlı olduğu hem literatür bilgileri hem de katılımcı bulgularına yansımıştır. Katılımcıların en az kullandıkları uygulamaların ise “Visme”, “Canva” ve “Venngage” gibi uygulamalar olduğu tespit edilmiştir. Özellikle

araştırmacının gözlem notlarına yansıyan ifadelerin de bu bulgunun nedenini açıklar nitelikte olduğu söylenebilir. Öyle ki katılımcılar *Vennage uygulamasının şablon olanaklarını ve uygulamanın arayüzünü pek kullanışlı bulmamışlar bu anlamda Piktochart uygulamasını hem daha kullanışlı hem de daha estetik buldukları belirtilmiştir*. Oysaki literatürde (Benzer, 2021) uygulama sayfasının en başında kullanıcıları yönlendirmeye yönelik soruların bulunduğu ve bu durumun uygulamayı diğer infografi uygulamalarından ayıran bir özellik olduğu belirtilmiştir. Ancak uygulama bilgi afişi hazırlama imkânı sunmanın yanı sıra en fazla hizmet ettiği alanların infografi, poster, kampanya ve şablon gibi unsurları hazırlamaya daha uygun içerik özelliklerine sahip olması yönü ile öğretmen adaylarının kullanımı aşamasında bir kafa karışıklığı oluşturduğu söylenebilir. Öyle ki Piktochart uygulaması daha çok afiş hazırlama özelliği ile ön plana çıkmasının yanı sıra daha yalın bir ara yüze sahip olmasının da araştırmada ortaya çıkan sonuçla ilgili olduğu söylenebilir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital afişlerle bir etkinlik planlama sürecine ilişkin düşünceleri nasıldır? Çalışmanın bu sorusu bağlamında dört temaya ulaşılmıştır. Bunlar; *öğretmen olarak katkıları, sosyal bilgiler öğretim programı ile bütünleştirme, dijital afiş çalışmasının katkıları, dijital afişlerle farkındalık oluşturma* gibi olmuştur. Literatüre bakıldığında benzer şekilde çalışmaların çoğunun (Aslan ve Çakmak, 2018; Cender ve Doğu, 2021; Çolak ve Öztürk, 2022; Dere ve Yavuzay, 2019; Karasu Avcı ve diğerleri, 2021; Kilci, 2019; Kocadağ, 2012; Metin, 2021) öğretmen adayları ile ilgili olmasına rağmen söz konusu çalışmalarda daha çok dijital vatandaşlık ekseninde bulgu ve sonuçlara ulaşılmıştır. Ancak bu çalışmada öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık becerilerinin geliştirilmesinin yanı sıra vatandaşlık bilgileri bağlamında dijital afiş hazırlayabilme ve toplumsal farkındalık oluşturabilme becerilerinin geliştirilmesi de sağlanmaya çalışılmıştır. Vatandaşlık Bilgisi dersinde araştırdığınız konunun sizlere neler kattığını düşünüyorsunuz? Teması kapsamında; en fazla vurgulanan ifadenin *“bilginin derinine inme fırsatı buldum”* olduğu; en az vurgulanan ifadelerin ise *“insan hakları gibi vatandaşlık konularının ne denli önemli olduğunu fark ettim”, “vatandaşlık değerlerine sahip çıkma isteğim arttı”* ve *“sosyal bilgiler alan bilgilerimin güçlendiğini hissettim”* şeklindeki ifadeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Vatandaşlık bilgisi dersindeki deneyimlerinizi sosyal bilgiler öğretim programı ile nasıl bütünleştirebildiniz teması bağlamında en fazla vurgulanan ifadenin *“iki konu arasındaki benzerliklerden faydalandım”*; en az vurgulanan ifadelerin ise *“vatandaşlık deneyimlerimi programdaki değerlerle ilişkilendirebildim”, “vatandaşlık deneyimlerimi programdaki becerilerle ilişkilendirebildim”, “etkin vatandaşlık konularına yönelik etkinliklerde yaratıcılığımın arttığını hissettim”* şeklindeki ifadeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla ulaşılan sonuçlardan

hareketle öğretmen adaylarının alan bilgilerinin pedagojik bilgileri bağlamında başarılı bir şekilde harmanlayabildikleri gözlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının kendi alanına özgü öğretim programının da içeriği hakkında detaylı bilgi sahibi olduğu söylenebilir. Sosyal bilgilerde vatandaşlık konuları bağlamında hazırladığınız dijital afiş çalışmasının sizlere neler kattığını düşünüyorsunuz? Teması kapsamında en fazla vurgulanan ifadenin “*öğretim sürecini kolaylaştıracak teknikler öğrenmemi sağladı*”, en az vurgulanan ifadenin ise “*Teknoloji çağına uyumu sağladı*” şeklindeki ifade olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda katılımcıların süreçte yapılandırmacı eğitim doğrultusundaki yetkinliklerinin de arttığı söylenebilir. Hazırladığınız dijital afiş ile toplumda hangi konularda farkındalık oluşturacağınızı düşünüyorsunuz? Teması kapsamında en fazla vurgulanan ifadenin “*İnsan hak ve sorumlulukları*”, en az vurgulanan ifadenin ise “*Hukuk kuralları*” ifadesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu sonucu göz önünde bulundurulduğunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının örtük bir şekilde sosyal bilgiler öğretim programında yer alan becerilerden olan “*sosyal katılım*” ve “*hukuk okuryazarlığı*” konularında da bilinç kazandıkları ve kazandırmaya çalıştıkları söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital afişlerle bir etkinlik planlama sürecinde hazırladıkları içeriklerin sınıf seviyesi, öğrenme alanı, kullanılan dijital afiş uygulamaları açısından dağılımı nasıl olduğuna yönelik çalışma sonuçları bağlamında öneriler sunulacaktır.

Öğretmen adaylarının Web 2.0 temelli dijital afişlerle vatandaşlık bilgileri bağlamında sosyal bilgilerde etkinlik planları hazırlayabildikleri tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler alanında dijital afiş hazırlama sürecinde grup çalışmaları bağlamında öğret-yeniden öğret tekniği kullanılarak öğrenme faaliyetlerinin her hafta artarak devam etmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın bu sonucu bağlamında yakın konuda yapılacak çalışmaların mutlaka uygulama eksenli çalışmalar olmaları önerilmektedir.

Her katılımcı sosyal bilgiler kazanımları bağlamında vatandaşlık bilgisi ile farkındalık oluşturacak ikişer tane dijital afiş hazırlamıştır. Ancak araştırmacının gözlemleri dikkate alındığında ilk grupta yer alan öğretmen adaylarının afiş çalışmalarının tam olarak istenen özellikte olmamasına rağmen sonraki grupların ders sorumlusunun her hafta sunumlardan sonra verdiği dönüt ve düzeltmeleri dikkate aldıkları fark edilmiştir. Zira sonraki grupların afişlerinin istenen niteliklere daha fazla sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda yapılacak çalışmalarda katılımcıların süreç boyunca gözlenmesi ve süreç içerisinde istenen özelliklere sahip oluncaya kadar gruplara dönüt ve düzeltmelerin yapılması önerilmektedir.

Çalışma bulgularında katılımcıların en fazla afişi 5. Sınıf seviyesinde hazırladıkları dikkatleri çekmiştir. Özellikle 5. sınıfların yaş seviyesi düşünülüğünde öğretmen adaylarının 5. sınıf seviyesine ilişkin konuları dijital afişlerle somutlaştırmalarının önem taşıdığı söylenebilir. Afişlerde ele alınan konular dikkate alındığında “birey ve toplum” öğrenme alanında yer alan haklar, sorumluluklar, gruplar ve rollerle ilgili oldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların en az dijital afiş hazırladıkları sınıf seviyesinin ise 7. sınıf seviyesi olduğu dikkatleri çekmiştir. Bu anlamda uygulamalı çalışmaların daha küçük yaş grubu öğrencilerin somut etkinlik ihtiyaçlarının göz önünde bulundurarak 4. 5. sınıf seviyelerini de kapsayacak şekilde yapılması önerilmektedir.

Araştırmanın dijital dokümanlara ait bulguları dikkate alındığında en fazla kullanılan uygulamanın Web 2.0 temelli “Piktochart” uygulaması olduğu en az kullandıkları uygulamaların ise “Visme”, “Canva” ve “Venngage” gibi uygulamalar olduğu tespit edilmiştir. Bu anlamda yapılacak çalışmalarda öğretim etkinliklerinin araştırma sonucunda daha kullanışlı bulunan “Piktochart” uygulaması ile yapılması önerilmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital afişlerle bir etkinlik planlama sürecine ilişkin düşünceleri nasıl olduğuna yönelik araştırma sonucu bağlamında *öğretmen olarak katkıları, sosyal bilgiler öğretim programı ile bütünleştirme, dijital afiş çalışmasının katkıları, dijital afişlerle farkındalık oluşturma* gibi temalara ulaşıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu sonucu göz önünde bulundurulduğunda farklı branşlarda da benzer çalışma sayısının artırılması önerilmektedir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: *Bu araştırma, Kilis 7 Aralık Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonunun 27/05/2021 tarihli 16 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.*

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: *Bu çalışmada çıkar çatışması bulunmamaktadır.*

Yazar Katkısı: *Yazarlar süreçte çalışmaya eşit derecede katkı sağlamıştır.*

Kaynakça

- Aslan, S. ve Çakmak, Z. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 72-99. <https://doi.org/10.17984/adyuebd.296203>
- Aydın, M. ve Çelik, T. (2017). Ortaokul öğrencilerinin etkin yurttaşlık ve hukuk kuralları kavramlarına yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42 (42), 29-43. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/33905/375329>

- Bailey, K. D. (1982). *Methods of social research* (second editions) Free Press.
<https://www.scirp.org/reference/ReferencesPapers?ReferenceID=387124>
- Becer, E. (2015). *İletişim ve Grafik Tasarım*, Dost Kitapevi Yayınları.
- Benzer, A. (2021). *Dijital çağda öğretim teknolojileri ile Türkçe eğitimi*. Eğitim Yayınevi.
- Cender, G. ve Doğu, B. (2021). Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi*, 3(1), 1-23.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tissejournal/issue/71197/1141838>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). Routledge.
- Çelik, T. (2019). Teknoloji ve medya okuryazarı vatandaş yetiştirme sürecinde öğrencilerin sosyal medya algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *International Journal of Scholars in Education*, 2 (1), 40-57.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/751187>
- Çelik, T. (2020a). Dijital çağda sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirme: bir eylem araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (38), 211-229. <https://doi.org/10.30794/pausbed.541913>.
- Çelik, T. (2020b). Examination of sample course design studies performed by pre-service social studies teachers by using digital technologies. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 22 (1), 209-228.
<https://doi.org/10.17718/tojde.849910>
- Çelik, T. (2020c). Sosyal bilim derslerini dijital materyallerle bütünleştirme sürecinde öğretmen adayı görüşleri: Fenomenolojik bir araştırma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1407-1422. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.56791-603364>
- Çelik, T. (2020d). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının web 2.0 teknolojilerini alanlarına entegre etme sürecine ilişkin algıları. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 875- 915. <https://doi.org/10.29299/kefad.XXXX>
- Çelik, T. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının web 2.0 uygulamalarıyla biçimlendirici değerlendirme deneyimlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50 (231), 173-198. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.713075>
- Çevik Kansu, C. (2015). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinde etkin vatandaşlık eğitiminin etkililiği* [Yayımlanmamış doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Çolak, A. ve Öztürk, T. (2022). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 6(2), 367-394.
<https://doi.org/10.38015/sbyy.1208473>
- Davies, L. (2001). Citizenship education and contradictions. *British Journal of Sociology of Education*, 22(2), 299- 308.
<https://doi.org/10.1080/01425690120054902>
- Dere, İ. ve Yavuzay, M. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık göstergelerinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2400-2414. <https://doi.org/10.33206/mjss.537592>
- Doğan, İ. (2001). *Modern vatandaşlık demokrasi ve insan hakları: İnsan haklarının kültürel temelleri*. Pegem A yayıncılık.
- Eken, B. (2020). Teknoloji ile birlikte dönüşen afişin incelenmesi ve kamusal ekranlarda etkileşimli afiş uygulamaları, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi*

- Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 47, 157-186.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyusbed/issue/53594/714418>
- Faiz, M. ve Dönmez, C. (2016). Öğretmen adaylarının siyaset okuryazarlık düzeylerinin bazı değişkinlere göre incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3629-3642. <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/4025>
- Garcia J. & Michaelis, J. U. (2001). *Social studies for children: A guide basic instruction*. 12th edition America.
- Goetz, J. P. & LeCompte, M. D. (1984). *Ethnography and qualitative design in educational research*. Academic Press.
- Görmez, E. (2017). İlkokul sosyal bilgiler programının dijital vatandaşlık ve alt boyutları açısından yeterliliği. *International Journal of Social Science* 2, (60), 1-15. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7220>
- Hammar, T. (1996). Transnational citizenship: Membership and rights in international migration. *International Migration Review*, 30(3), 813-814. <https://doi.org/10.1177/019791839603000310>
- Hancock B., Ockleford, E. & Windridge, K. (2009). *An introduction to qualitative research*. The NIHR RDS for the East Midlands/Yorkshire & the Humber (Leicester) Department of Health Sciences University of Leicester. https://www.rds-yh.nihr.ac.uk/wp-content/uploads/2013/05/5_Introduction-to-qualitative-research-2009.pdf
- Heater, D. (2007). *Yurttaşlığın kısa tarihi* (Çev: Meral Delikara Üst). İmge Kitabevi.
- Kadioğlu, A. (2008). *Vatandaşlık ve siyasal katılım*. Ergun Özbudun'a armağan, 225-246. Yetkin Yayınevi.
- Kanar, H. B., & Bulut, B. (2022). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının değer tercihlerinin küresel vatandaşlık düzeylerine etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(1), 149-158. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.1166431>
- Karaduman, H. ve Öztürk, C. (2014). Sosyal bilgiler dersinde dijital vatandaşlığa dayalı etkinliklerin öğrencilerin dijital vatandaşlık tutumlarına etkisi ve dijital vatandaşlık anlayışlarına yansımaları. *Journal of Social Studies Education Research*, 5(1), 38-78. <https://doi.org/10.17499/jsser.20331>
- Karasu Avcı, E., Faiz, M. ve Reçepoğlu, S. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık algılarının belirlenmesi. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 5(1), 46-62. <https://doi.org/10.38015/sbyy.847507>
- Kilci, Z. (2019). *Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeylerinin belirlenmesi* [Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Kocadağ, T. (2012). *Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeylerinin belirlenmesi* [Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Köksal, F. N. ve Aluç, E. (2022). Gelenekselden dijital evrilen bir medya olarak afiş. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 12 (3), 666-681. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tojdac/issue/70236/1113173>
- Kymlicka, W., & Norman, W. (1994). Return of the Citizen: A Survey of Recent Work on Citizenship Theory. *Ethics*, 104(2), 352-381. <http://www.jstor.org/stable/2381582>.

- Lawson, R. (2001). İfade hürriyetini güvenceye almak: Avrupa insan hakları mahkemesi içtihatlarında üç eğilim. *Liberal Düşünce Dergisi*, 1(24),14-29. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/52664/694124>
- Marshall, T.H. (1964). *Class citizenship and social development: essays (First edition in the United States of America)*. NY: Doubleday. <https://search.worldcat.org/title/class-citizenship-and-social-development-essays/oclc/1317426>
- Merey, Z., Karatekin K. ve Kuş Z. (2012). İlköğretimde vatandaşlık eğitimi: karşılaştırmalı kuramsal bir çalışma. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3): 795-821. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6734/90529>
- Merriam, S.B. (2001) *Qualitative research and case study applications in education*. Jossey-Bass Publishers. <https://searchworks.stanford.edu/view/3511521>
- Metin, Ö. (2021). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık yeterliklerinin belirlenmesi* [Doktora tezi, Giresun Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Miles, B. M. & Huberman A. M., (1994). *Qualitative data analysis: An expanded source book*. (2nd ed.), Sage Publications. <https://vivauniversity.files.wordpress.com/2013/11/milesandhuberman1994.pdf>
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2018). *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20B%20LG%20BOLER%20C3%96%20C4%9ERET%20BOM%20PROGRAMI%20.pdf>
- Muller-Brockmann, J. &.-B. (2010). *History of the Poster*. Phaidon.
- Nebel, M., Jamison, B., & Bennett, L. (2009). Students as digital citizens on Web 2.0. *Social Studies and the Young Learner*, 21(4), 5-7. https://www.socialstudies.org/system/files/publications/articles/yl_2104_5.pdf
- Netwong, T. (2013). The using of e-Learning to develop digital citizenship learning achievement in information technology. *International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning*, 3(2), 135-137. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/AJE/article/view/180780/128317>
- Nikbay, S. (2009). *Afiş tasarımında hedef kitlenin algılama durumlarına ilişkin görüşlerin değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Osler, A. ve Starkey, H. (2001). Citizenship education and national identities in France and England: Inclusive or exclusive? *Oxford Review of Education*, 27(2), 287-305 <https://doi.org/10.1080/03054980124800>
- Öztürk, C. (2009). *Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış*. C. Öztürk (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi demokratik vatandaşlık eğitimi* (s.2-30). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Öztürk, F., ve Malkoç, S. (2022). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ütopyaları/Distopyalarında Vatandaşlık. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 2065-2104. <https://doi.org/10.29299/kefad.1054856>
- Parker, W. C. (2012). *Social studies in elementary education*. (10th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall. Pearson Education.

- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* M. Bütün ve S. B. Demir (Çev.) Pegem Akademi
- Peker Ünal, D. (2017). Bir öğretim programındaki dijital vatandaşlık öğeleri ve ortaöğretim öğrencilerinin dijital vatandaşlık öğelerine sahip olma durumları. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 180-195. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kebd/issue/67222/1049150>
- Polat, E. G. (2011). Osmanlıdan günümüze vatandaşlık anlayışı. *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 127-157. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33792/374228>
- Ribble, M. S., Bailey, G. D., & Ross, T. W. (2004). Digital citizenship: Addressing appropriate technology behavior. *Learning & Leading with Technology*, 32(1), 6- 12. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ695788.pdf>
- Sigauke A. T. (2012). Young people, citizenship and citizenship education in Zimbabwe. *International Journal of Educational Development* 32, 214–223 <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2011.02.014>
- Sontag, S. (1970). *Posters: Advertisement, Art, Political Artifact, Commodity, The Art of Revolution: Posters from Castro's Cuba 1959–1970*, McGraw-Hill. https://glendadrew.github.io/des145-f17/downloads/readings/SusanSontag_Posters.pdf
- Stenhouse, L. (1985). *The case study tradition and how case studies apply to practice. Research as a basis for teaching: Readings from the work of Lawrence Stenhouse*. Heinemann.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. CA: Sage.
- Turan, S. ve Karasu Avcı, E. (2018). 2018 Sosyal bilgiler öğretim programı'nın dijital vatandaşlık bağlamında incelenmesi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1(1), 28-38 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jena/issue/42984/519671>
- Türk Dil Kurumu [TDK] (2022). *Afiş Nedir?* <https://sozluk.gov.tr/>
- Ünsal, A. (1998). Yurttaşlık anlayışının gelişimi. A. Ünsal (Ed.), *75 yılda tebaa'dan yurttaş'a doğru içinde* (s. 4-37). Tarih Vakfı Yayınları.
- Üstel, F. (2004). *Makbul vatandaşın peşinde: II. Meşrutiyet'ten bugüne Türkiye'de vatandaş eğitimi*. İletişim Yayınları.
- Westheimer, J., & Kahne, J. (2004). What kind of citizen? The politics of educating for democracy. *American Educational Research Journal*, 41(2), 237-269. <https://doi.org/10.3102/00028312041002237>
- Wolcott, H. F. (1994). *Transforming qualitative data: Description, analysis and interpretation*. CA: Sage.
- Yeraltı, G. (1995). *Cumhuriyet Döneminden Günümüze Afiş Sanatının Gelişimi* [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, Ö. (2019). Vatandaşlık: Felsefi, ideolojik ve tarihsel temelleri. C. Öztürk, Z. İbrahimoğlu ve G. Yıldırım (Ed.). *Kuramsal temeller ve güncel tartışmalar ışığında 21. Yüzyıl Vatandaşlık ve Vatandaşlık Eğitimi içinde* (s.11-32). Pegem Akademi.
- Yin, R. K. (1994). *Applications of case study research*. CA, Sage Publications.

Yin, R. K. (2003). *Case study research: designand methods*. (3. Baskı). Sage Publications.

Civics Education Studies with Web 2.0 Based Digital Posters in Social Studies*

Mithat AYDIN¹, Türkan ÇELİK²

Abstract

This study aims to examine the studies of pre-service social studies teachers on civics teaching topics with Web 2.0-based digital posters. It was conducted with the case study, one of the qualitative research methods, with 10 pre-service social studies teachers who took the civics course in the spring semester of the 2021-2022 academic year. Participants were selected by criterion sampling technique through purposeful sampling. Observation and interview notes and students' digital poster documents were used as data collection tools. The data were analyzed using content analysis, descriptive analysis and document analysis. The findings of the study revealed that pre-service teachers were able to prepare activity plans in social studies in the context of civics with Web 2.0-based digital posters. It was found that the participants prepared digital posters at the 5th grade level the most and but at the 7th grade level the least. In addition, the most used digital poster application was the Web 2.0-based "Piktochart" application and the least used applications were "Visme," "Canva" and "Venngage." It was also found that four themes were reached from the participants' views on the process: contributions as a teacher, integration with the social studies curriculum, contributions of digital poster work, and raising awareness with digital posters. Suggestions were presented in the context of the results of the study. process.

Article Details

Research Article

Received
19/04/2023
Accepted
16/01/2024
Published
15/05/2024

Key words

Digital poster,
Civics
education,
Social studies,
Web 2.0 tools,
pre-service
teachers

¹ Prof. Dr. Pamukkale University, ORCID ID 0000-0002-2066-845XRCID, maydin@pau.edu.tr
² Assoc. Prof. Dr., Kilis 7 Aralık University, ORCID ID 0000-0001-8380-9419, turkancelik@kilis.edu.tr

Suggested Citation:

Aydın, M., & Çelik, T. (2024). Civics education studies with Web 2.0 based digital posters in social studies. *Pamukkale University Journal of Education [PUJE]*, 61, 236-265. <https://doi.org/10.9779/pauefd.1285778>.

Introduction

Since individuals are social beings, they tend to live in communities. People living in communities need to live in peace, security and order in their homeland. Meeting such needs of individuals is only possible by complying with certain rules that are required by living in a community. In addition to the necessity of obeying the rules, it is tried to ensure that the person is an active citizen of that community by giving him/her some rights and duties for the desired order, trust and fair life in the community where he/she lives. The concept of citizenship, which expresses the belonging, duties, responsibilities and rights of individuals to the society they live in, dates back to the city-states in Ancient Greece in terms of etymological meaning. The concept derives from the words "cite" or "city" and expresses belonging to a city-state with the words "citizin" or "citoyen" (Kadioğlu, 2008).

Citizenship, which is based on the relationship of mutual duties and responsibilities between a person and a political organization such as the state, is defined as a legal bond that characterizes the relationship between the person and the state power within the framework of their duties and the rights granted by the state to the person (Polat, 2011). Therefore, it can be stated that citizenship, which emerged when people started to live collectively, gained its current meaning with the French Revolution, although it dates back to the Greek city-states as a concept. In fact, the concept of citizenship has been handled by many local and foreign researchers (Doğan, 2001; Hammar, 1996; Kymlicka & Norman, 1994; Marshall, 1964; Ribble et al., 2004; Ünsal, 1998; Üstel, 2004; Westheimer & Kahne, 2004) in different dimensions and definitions, and explanations have been tried to be provided. Throughout history, citizenship has changed according to the requirements and social structure of social life. Heater (2007) discusses citizenship in five contexts: Ancient Greek city-states, medieval and Renaissance cities, nation-states and cosmopolis. In Ancient Greece, only free individuals were recognized as citizens, while slaves, women, and foreigners were deprived of this right. In ancient Roma civilization, on the other hand, a person's ability to be a citizen in the full sense of the word was considered in three categories: freedom, famil status and citizenship status. In order to have a voice as a citizen, one had to be free, head of a family, male and a Roman. In this period, citizenship was considered a virtue that prioritized the common good. In the feudal order in Western Europe in the Middle Ages, landowning nobles had all kinds of rights, while serfs who cultivated their lands had only obligations. Serfs were the people between slaves and free peasants. "The children of serf parents also become serfs. The land the serf cultivates and the tools he uses belong to the peasants. The serf's marriage, change of place and job depended on the permission of the seigneur " (Yiğit, 2019; 19). Therefore, the limited and not fully inclusive citizenship rights in

Ancient Greece, Rome and the Middle Ages have led to the birth of today's modern understanding of citizenship with the French Revolution.

The continuation and survival of a society and a state is only possible by raising citizens who are in harmony with that society, who are aware of their rights and responsibilities and who will fulfill their requirements. Citizenship education to be given in this direction is important. In fact, with the formation of nation-states, individuals living in that country are expected to be loyal to their country with the same feelings, thoughts and behaviors through civics education (Lawson, 2001). In other definitions, it is stated that the general purpose of civics education is for individuals to be comfortable and peaceful in social life, to realize their rights and responsibilities (Çevik Kansu, 2015); to prepare young people for civil and political life (Faiz & Dönmez, 2016) and to develop individuals' self-confidence, moral and social responsibilities (Osler & Starkey, 2001). In this sense, each society has adopted the concept of raising citizens in line with the needs of its own country and started to provide education in schools in this direction (Üstel, 2004).

In Turkey, citizenship education used to be taught as a separate course, but today it is taught in the context of social studies. With the citizenship knowledge and skills they learn in social studies, young citizens are socialized on the one hand, and on the other hand, they gain active and responsible citizen qualities by having the potential for democratic citizenship (Parker, 2011). As a matter of fact, different studies in the literature (Garcia & Michaelis, 2001; Öztürk, 2009) also emphasized the mission of social studies to create citizenship outcomes. In the 2018 social studies curriculum, a learning area called "active citizenship" was introduced. In addition, in the context of other learning areas of the social studies curriculum, there are contents aimed at gaining citizenship knowledge and skills. The 2018 social studies curriculum includes "competencies related to social and citizenship" under the title of competencies, and "justice", "independence", "peace", "equality", "freedom" "respect", "responsibility", "thrift", and "patriotism" under the title of values (Ministry of National Education [MoNE], 2018). In this sense, it can be stated that social studies teachers have a great role in providing healthy, accurate and desired quality citizenship education. In this sense, the content and quality of the education received by pre-service social studies teachers, who will provide citizenship education to young citizens, are important. In order to increase the quality of teacher education and to keep up to date, it is important to provide courses with rich methods, techniques and technologies. As a necessity of the century we live in, it has become essential for the citizens who are being raised to have "information, media and technology skills." In this study, studies were carried out to raise awareness on citizenship issues with

web 2.0-based digital poster studies.

Teaching Citizenship Topics in Social Studies with Posters

Sometimes it is possible to summarize and concretize the subjects, which have to be expressed with many words and concepts, more easily with a visual. One of the tools that provide this opportunity is posters. Posters, which date back to the visuals and pictures drawn on cave walls, are used effectively and widely in many areas of life today. The word meaning of poster is based on the French word "affiche," and it is the announcements prepared on the surfaces of different objects and hung in places where crowds can see in order to announce social, political, economic, etc. news or events to the masses (Yeraltı, 1995). In the dictionary of the Turkish Language Association, it is defined as "a wall advertisement prepared to announce or promote something, hung where the crowd can see it, usually with pictures" (TDK, 2022). In the process of preparing posters, which are prepared for effective announcements and information on a subject with the use of various colors, texts, images and shapes, certain issues are taken into consideration. Becer (2015) mentions four basic elements in the process of preparing a poster: the cultural importance of colors, target audience selection, the nature of the product or message, and the design approach; Sontag (1970) explained the feature of the poster as the harmonious use of text and images in a composition. Looking at the use of posters in the historical process, the production of paper sheets by 15th century merchants is considered one of the important developments in the history of posters. Posters, which started to replace the criers over time, generally consisted of writings until the 16th and 17th centuries. With the 18th century, the emergence of the lithography technique was a turning point in terms of reproducing posters accompanied by visual elements. In the following period, the Industrial Revolution and the development of the machine industry made mass poster production more feasible (Nikbay, 2009). In the process, creating posters became an art and names such as Edouard Manet, Jules Cheret and Toulouse-Lautrec made important contributions to the development of this art in the 19th century. By the 20th century, the poster had functioned as a means of publicity as well as public opinion, awareness-raising and propaganda. Therefore, the poster as a mass communication product; "informs, warns, activates, provokes, questions, interrogates, explains, mobilizes, motivates, persuades - or all of them. Posters are the barometer of everyday life as well as social, economic, political and cultural events" (Muller-Brockmann, 2010, p. 12). Although Eken (2002) has divided posters into three categories; posters with social content, posters with cultural content and posters with commercial content according to their usage areas, the category of "digital posters" has been added to these three categories with the rapid development of new technologies and changing poster design

platforms. In the literature (Köksal & Aluç, 2022, pp. 671-672), *social posters* are defined as *posters with social content*; such as warning, informing or mobilizing the society on issues that concern the general public such as *public health*, environment, transportation, etc.; *posters with cultural content*, such as a film festival, theater play, book fair or an art exhibition; *posters with commercial content* are defined as posters prepared with themes that mostly advertise a product or service.

Digital Banners

Digital banners are prepared with the help of Web-based applications (such as Web 2.0, Web 3.0...) with the development of internet technologies. Web-based digital banners can be prepared in cultural, commercial and social themes. Digital banners, used in educational institutions, offer users more different and richer themes, especially with the development of Web technologies. In the process of preparing digital banners that can be prepared in the field of education, it is necessary to present elements such as text, pictures and graphics for any subject together and in a harmonious composition in the areas offered by Web 2.0 applications. Digital posters that can be easily used in many courses in education can be used functionally, especially in terms of keeping citizenship issues in mind and raising awareness. In fact, the use of digital posters in teaching citizenship topics in social studies serves to develop both media literacy skills and active citizenship skills of individuals. The names of some Web 2.0-based digital poster applications that can raise awareness in teaching civics issues are as follows: Easel.ly, Visme, Piktochart, Venngage, Creately, Glogster and Canva. In the literature, it is seen that most of the studies on citizenship issues in social studies on digital citizenship (Aslan & Çakmak, 2018; Cender & Doğu, 2021; Çelik, 2019; Çolak & Öztürk, 2022; Görmez, 2017; Dere & Yavuzay, 2019; Karaduman & Öztürk, 2014; Karasu Avcı et al., 2021; Kilci, 2019; Kocadağ, 2012; Metin, 2021; Nebel et al, 2009; Netwong, 2013; Peker Ünal, 2017; Ribble, 2021; Turan & Karasu Avcı, 2018). In some studies (Gökçınar, 2022; Kanar & Bulut, 2022), it is noteworthy that citizenship is discussed in the context of values. Among other noteworthy studies in the literature, Aydın and Çelik (2017) examined the metaphorical perceptions of secondary school students towards the concepts of effective citizenship and rules of law; Merey et al., (2012) addressed citizenship education in primary education in a comparative manner; Sigauke (2012) examined the citizenship education of young people in Zimbabwe; Davies (2001) conducted a study on civics education and contradictions; Öztürk and Malkoç (2022) conducted a study on citizenship in the utopias/dystopias of prospective social studies teachers. Therefore, there is no study on teaching citizenship issues with Web 2.0-based digital posters. In this sense, it is thought that the study will contribute to the field.

Objective

The aim of this study is to examine the studies of pre-service social studies teachers on teaching civics topics with Web 2.0-based digital posters. The research questions formulated in this context are as follows.

- How is the distribution of the contents prepared by pre-service social studies teachers in the process of planning an activity based on digital posters in terms of grade level and learning area?
- Which digital poster applications have pre-service social studies teachers predominantly used in the activity planning process?
- How do pre-service social studies teachers think about the process of planning activities based on digital posters?

Method

Qualitative research method was adopted in this study in which pre-service social studies teachers' studies on the process of preparing activities with digital posters in the context of citizenship knowledge were examined. "Qualitative research is one of the processes of producing knowledge to understand people's lifestyles, stories, behaviors, organizational structures and social change" (Strauss & Corbin, 1990, p. 82). In social sciences such as psychology, sociology, anthropology and education, it may not always be possible to explain behavior and research data in numbers. Hence, while quantitative studies give numerical results of human behavior, they are often insufficient to answer the question of "why." Filling this gap in research on human and social behaviors is attempted to be made sense of with qualitative methods that try to understand the "why" of human and group behaviors (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Study Design

In this study, case study, one of the qualitative research methods that tries to make sense of the "why" and "what" of human and social behaviors, was used. Although Yin (1994), one of the first names that comes to mind when it comes to case study, mentions that there are prejudices against this study design such as "biased", "not generalizable" and "taking a long time," he states that the reason for the formation of these prejudices is only due to the sloppy work of some researchers. It is known that bias and other problems can also occur in survey and experimental studies within quantitative studies. Since the case in this study was the perceptions of pre-service social studies teachers, a nested single-case design was used. In case studies, the researcher tries to reveal one or more situations. Although there are different classifications of case studies in the literature (Merriam, 2001; Stenhouse, 1985; Yin, 1994; Yin, 2003), the reason for using the nested single case design in this study, in which pre-service teachers' studies

on the process of preparing activities with digital posters in the context of citizenship knowledge are examined, is that there is more than one unit of analysis in the case.

Participants

The participants of this research consist of 10 pre-service social studies teachers. Second-year pre-service teachers who took the civics course in the spring semester of the 2021-2022 academic year were selected for the study. Although 37 pre-service teachers took the course this semester, 27 of them were excluded from the study due to various reasons such as absenteeism and lack of volunteerism. The study continued with the data of 10 participants. Participants were selected in the context of a purposeful sampling technique. According to Patton (1987), purposive sampling makes it possible to examine information-rich situations, and he listed the types of purposive sampling as follows: convenience sampling, extreme or outlier sampling, maximum variation sampling, affinity sampling, typical case sampling, critical case sampling, snowball or chain sampling, confirmatory or falsification sampling and criterion sampling. Although some studies refer to purposive sampling as a criterion sampling (Goetz & LeCompte, 1984), this study is based on the "criterion sampling" technique, which is a subcategory of purposive sampling. The criteria sought from the participants of the study are as follows:

- Taking the civics course and attending the class regularly,
- Have already taken or be taking instructional technologies course,
- Have already taken or be taking a material preparation training course,
- Volunteering to participate in the study.

Data Collection Process and Tools

The researcher created a 14-week plan in the context of the civics course, in which she was also the implementer. The pre-service social studies teachers were informed at the beginning of the course, and they were informed that although all pre-service teachers would participate in the training process, only volunteer pre-service teachers would be interviewed and included in the study. Two weeks of the process were midterm and final weeks, and in the other three weeks, only the instructor in charge of the course taught the theoretical framework of the civics course. At the same time, in the ongoing process, the preparation stages of a digital poster that can be used in teaching citizenship topics in the social studies course in the context of citizenship knowledge with the groups were explained by showing them one by one with the help of a smart board. The course instructor distributed one of the citizenship knowledge topics to the groups

consisting of 4-5 people and asked them to study the topic in-depth and make an awareness-raising study with a digital poster that can be used in the social studies course in the context of their knowledge. When the groups that completed their preparations came to the class, they processed the civics topic simultaneously and participatively with the course instructor. Afterwards, each individual in the group of pre-service teachers introduced two digital posters to the class and made explanations about the awareness they tried to raise on citizenship issues in the context of the social studies course. The course instructor provided feedback and corrections on the group's work and asked the next group to prepare for the lesson by improving the deficiencies in question. Each week, the groups actively shared the work they produced in the context of the course topics.

This stage of the study is the level in which the researcher creates a systematic plan for collecting the data of the study from which sources, with which techniques, when and how often. For researchers who normally start collecting data with large groups, it may be noticed that the same data appears repeatedly at certain stages of data collection. At this stage, data collection should be stopped. This stage is referred to as the "saturation point" in terms of data collection, but it is stated that determining the saturation point is a situation that should be decided by the researcher (Yıldırım & Şimşek, 2013, p. 321). In the process of collecting data at the desired saturation point, the researcher should ask himself/herself the question "what is happening here?" and use all data sources for the answers he/she receives. In the literature, it is stated that the use of various techniques in the data collection process is effective in eliminating the weaknesses of data collection tools (Marshall & Rossman, 1989; cited in Patton, 2014). In this process, since the researcher was also the course instructor, she collected data for the study through participant observation, interviews and documents. In order to increase the validity of this study, data collection tools such as observation, interview and document analysis were used.

Observation

Observation can be used to provide a researcher with a detailed, comprehensive and time-spanning picture of a behavior occurring in any environment (Bailey, 1982). Observation can be conducted in structured and unstructured ways (Yıldırım & Şimşek, 2013). In this study, the researcher used the unstructured participant observation technique. The researcher was directly involved in the process. During the observation process, the researcher was both a part of the learning and teaching process by participating in the training activities and recording the important situations experienced in the process in writing. The observation process was supported by both printed documents and video recordings.

Interviews

Interviews are used to understand unobservable elements such as experiences, attitudes, thoughts, intentions, interpretations, mental perceptions and reactions (Yıldırım & Şimşek, 2013, p. 148). In fact, Patton (1987) stated that the main purpose of interviews is to enter the inner world of the person and understand his/her point of view. Semi-structured interview forms were prepared for the interview process. The questions in the form were posed to be able to describe the perceptions of pre-service social studies teachers about the process of preparing digital posters to raise awareness on citizenship issues. During the preparation of the interview form, support was received from two field experts and a Turkish language expert, and the data collection tool was finalized in line with the feedback of the experts. The researcher met the participants individually at appropriate periods and conducted interviews lasting approximately half an hour. The transcribed interviews were kept for the analysis phase.

Collection of Documents Related to The Studies

When the literature is examined, the following can be used as document sources in studies: program guidelines, school correspondence, student records, meeting minutes, student and teacher handbooks, student lessons, assignments, student exams, lesson and unit plans, teacher files, other official documents related to education (Goetz & LeCompte, 1984); diaries, private letters, confessions, periodical written sources, magazines, books (Bailey, 1982); films, videos and photographs (Yıldırım & Şimşek, 2013). The data collected as documents in this study consisted of digital posters. Each week, the researcher created a table indicating which group integrated Web 2.0-based digital poster applications with which outcome in social studies in the context of a related topic. She added new data to this table each week. Hence, it was obvious which groups produced the digital posters that were kept in folders.

Data Analysis

The data collected in this study were analyzed using qualitative analysis technique. In the study, poster documents and interview data regarding the weekly activities of the participant groups were analyzed. Wolcott (1994) suggests three ways in the data analysis process. These are presenting the data to the reader with a descriptive approach as faithful as possible to the original form of the collected data, making "systematic analysis" to reach some causal and explanatory conclusions, and the researcher adding his/her own interpretations to the data analysis process based on the first and second approaches. Miles and Huberman (1994) defined data analysis as data processing, visualization of data, drawing conclusions from data, and confirmation;

Dey (1993) defined it as description, classification and association; and Strauss and Corbin (1990) defined it as "descriptive analysis" and "content analysis." Although there are different explanations of the data analysis process in the literature, it is noteworthy that definitions and explanations emphasize common aspects. This is because descriptive analysis is more superficial than content analysis and the conceptual structure of the research is predetermined. In the analysis of the data of this study, inductive content analysis, descriptive analysis and document analysis techniques were used. Thus, inductive content analysis was used to analyze the interview data obtained from the participants. In content analysis, concepts and themes that do not come to the fore in descriptive analysis can be revealed more easily. This is because "content analysis is explained as "any qualitative data reduction and interpretation effort to identify basic consistencies and meanings by taking voluminous qualitative material" (Patton, 2014, p. 453). The main purpose of content analysis, which is a technique used to draw systematic and unbiased conclusions from certain characters defined in the text (Cohen et al., 2007), is to reach relationships that will shed light on meaningful explanations from the collected data. In this sense, it is necessary to first conceptualize the collected data, then organize the emerging concepts according to the relationship between them and reach logical themes that explain the data (Yıldırım & Şimşek, 2013). After reading the interview data of this study word by word, line by line, meaningful patterns were formed from the concepts or expressions brought together according to their meaning relationships. These patterns were named as themes and the data were analyzed inductively from the smallest meaningful unit to larger meaningful units. In the study, the data in which information about which group member used the web 2.0-based digital poster application in the context of which citizenship subject and which social studies outcome in the weekly activities of the participant groups. and the observation data were tried to be expressed with the descriptive analysis technique. According to Yıldırım and Şimşek (2013), the data obtained in this approach are summarized according to previously created themes. The data can be organized according to the themes created in the context of the research questions, or they can be presented by considering the questions or dimensions used in the interview and observation processes. In the process of descriptive analysis; the stages of creating a framework, processing the data according to the thematic framework, defining the findings and interpreting the findings are followed. In this sense, the data of the study were presented in a way to create a descriptive meaning and were supported by the researcher's observation notes. The Web 2.0-based digital posters created by pre-service social studies teachers in the context of civics issues, and social studies achievements were

analyzed through document analysis. In the literature, document analysis is defined as the examination of materials such as documents, declarations, minutes, annual reports (Hancock et al., 2009). Bailey (1982) states that the strengths of document analysis are subjects that are not easily accessible, lack of reactivity, long-term analysis, sample size, individual and originality, relatively low cost and quality, while the weaknesses of document analysis are; possible bias, selection, incompleteness, accessibility, sampling bias, limited non-verbal behavior, lack of a standard format and difficulty in coding; while the steps to be followed in the process of examining the documents of a study can be expressed as accessing the documents, checking the originality of the documents, understanding the documents, analyzing the data and using the data. The digital poster documents of this study were also obtained from the participants via e-mail, each poster was kept with the name of the relevant participant and placed in a folder named after the digital Web application such as Canva, Pictochart, etc. used in the analysis of the posters.

Reliability and Validity

In qualitative research, "validity" is related to the accuracy of scientific findings and "reliability" is related to the reproducibility of scientific findings (Yıldırım & Şimşek, 2013). The validity and reliability of the study were tried to be strengthened by acting meticulously in the stages of designing the study, preparing data collection tools, collecting data, analyzing the data and presenting the findings. In order to ensure the internal validity (credibility) of the study, the researcher was personally involved in the whole process and long-term data collection was carried out in the context of triangulation techniques such as observation, interview, and document analysis. The researcher spent a long time in the field for depth-oriented data collection by making multiple and long-term observations. In addition, the data obtained from the participants were presented to the participants for confirmation. In order to ensure external validity/generalization (transferability), a purposive participant group was selected, and the data obtained from the participants were described in detail and presented in the findings section without any comments. The research process and what was done in this process were explained in detail. In this context, the research model, study group, data collection tool, data collection process and data analysis were stated. In order to ensure internal reliability (consistency), the codes and themes created in the context of the analysis were reviewed in the context of raw data with the help of two experts. The analyses conducted by different experts were also taken into consideration. For the percentage of coding agreement between the analyses, the reliability formula proposed by Miles and Huberman (1994) [$\text{Reliability} = \frac{\text{Agreement}}{\text{Agreement} + \text{Disagreement}}$] was used. The coding agreement between different

experts was found as 94%. In order to ensure external reliability/repeatability (confirmability), the digital posters collected within the scope of the research, video footage of the process, interview data, analysis data and observation data were preserved.

Findings

In the findings of this study, the findings regarding the distribution of the contents prepared by pre-service social studies teachers in the process of planning an activity with digital posters in terms of grade level, learning area, and digital poster applications used are presented in a table. The findings on which digital poster applications were mainly used by pre-service social studies teachers in the process of planning an activity with digital posters were given and the examples of the most and least used posters were presented. The researcher's observation notes were also included in the findings. Regarding the last question of the study, which was the thoughts of the prospective teachers about the process of planning an activity with digital posters, 4 main themes and statements within the context of these themes were reached.

How is the Distribution of the Contents Prepared by Prospective Social Studies Teachers in the Process of Planning an Activity with Digital Posters in Terms of Grade Level, Learning Area, and Digital Posters Applications Used?

It is noteworthy that pre-service social studies teachers prepared activity plans in social studies in the context of civics with Web 2.0-based digital posters. Each of the 10 participants in the study prepared two digital posters to raise awareness of civics in the context of social studies achievements.

Table 1

Activities the Participants Prepared in Social Studies in the Context of Civics with Digital Posters

Groups	Digital Banner	Topics	Related Outcome
Group 1	Piktochart Canva	Rules Regulating Social Life	SB.5.1.3. As an individual who is aware of his/her rights, acts in accordance with the duties and responsibilities required by the roles he/she assumes in the groups he/she participates in.
Group 2	Piktochart Canva	Social Institutions	SB.5.1.3. As an individual who is aware of his/her rights, acts in accordance with the duties and responsibilities required by the roles he/she assumes in the groups he/she participates in.

Group 3	Visme Canva	Social Institutions	SB.5.1.3. As an individual who is aware of his/her rights, acts in accordance with the duties and responsibilities required by the roles he/she assumes in the groups he/she participates in.
Group 4	Piktochart Canva	Human Rights	SB.4.6.1. The pupil gives examples of the rights he/she has as a child.
Group 5	Piktochart Canva	Historical Development of Human Rights	SB.5.6.3. The pupil explains fundamental rights and the importance of using these rights.
Group 6	Canva Piktochart	Historical Development of Human Rights	SB.5.6.3. The pupil explains fundamental rights and the importance of using these rights.
Group 7	Easelly Venngage	Historical Development of Human Rights in the Republican Era	S.B. 4.6.4. The pupil explains the relationship between the independence of the country and individual freedom.
Group 8	Piktochart Easelly	Protection of Human Rights and Democracy	SB.6.6.1. The pupil compares and contrasts different forms of government in terms of the basic principles of democracy.
Group 9	Venngage Piktochart	Basic Concepts related to Democracy	SB.6.6.4. The pupil explains the importance of democracy in our social life.
Group 10	Visme Piktochart	Historical Development of Democracy	SB.7.6.1. The pupil explains the emergence of democracy, its developmental stages and its meanings today.

Considering Table 1 above, it is noteworthy that the participants generally prepared their digital posters at the 4th, 5th and 6th grade level. It is seen that the grade level at which they prepared digital posters the most was 5th grade, and the grade level at which they prepared them the least was 7th grade. In addition, it was identified that most of the digital poster works were the 3rd outcome named "behaves in accordance with the duties and responsibilities required by the roles he/she assumes in the groups he/she participates in as an individual who is aware of his/her rights", which belongs to the 5th grade social studies "individual and society" learning area. It was found that the digital posters prepared by the participants in the context of citizenship issues in social studies were mostly in the "active citizenship" learning area, which is the 6th learning area in the social studies curriculum. While 7 participants prepared digital posters in the active citizenship learning area, 3 participants prepared posters in the 1st learning area, "individual and society".

Which Digital Poster Practices were Mainly Used by Prospective Social Studies Teachers in the Process of Planning an Activity with Digital Posters?

Table 2

Distribution of Web 2.0 Based Digital Poster Applications Used

Web 2.0 based digital poster applications	Participants	F
Piktochart	K1, K2, K4, K5, K6, K8, K9, K10	8
Easelly	K1, K2, K3, K4, K5, K6	6
Visme	K3, K10	2
Canva	K7, K8	2
Venngage	K7, K9	2

When Table 2 is taken into consideration, it is observed that the Web 2.0-based digital poster application that the participants used the most in the context of civics topics in social studies was "Piktochart". While P1, P2, P4, P5, P6, P8, P9 and P10 who used the application shared their digital posters in the context of the topics in the classroom, their thoughts about the application were reflected in the researcher's observation notes as follows: Her reflections for P2: "really very useful applications, our friends here can easily use them with their students when they are appointed and become teachers" (Observation: 23.03.2022). An example of a Piktochart poster study is presented in Figure 1 below.

Figure 1

Digital Poster Example Prepared Using Piktochart Application

Figure 2*The Least Used Web 2.0 Based Digital Poster Application*

The Web 2.0-based digital poster applications that pre-service teachers used the least in the process were applications such as Visme, Canva and Venngage. The reasons why the participants did not often prefer these applications were also reflected in the researcher's observation notes.

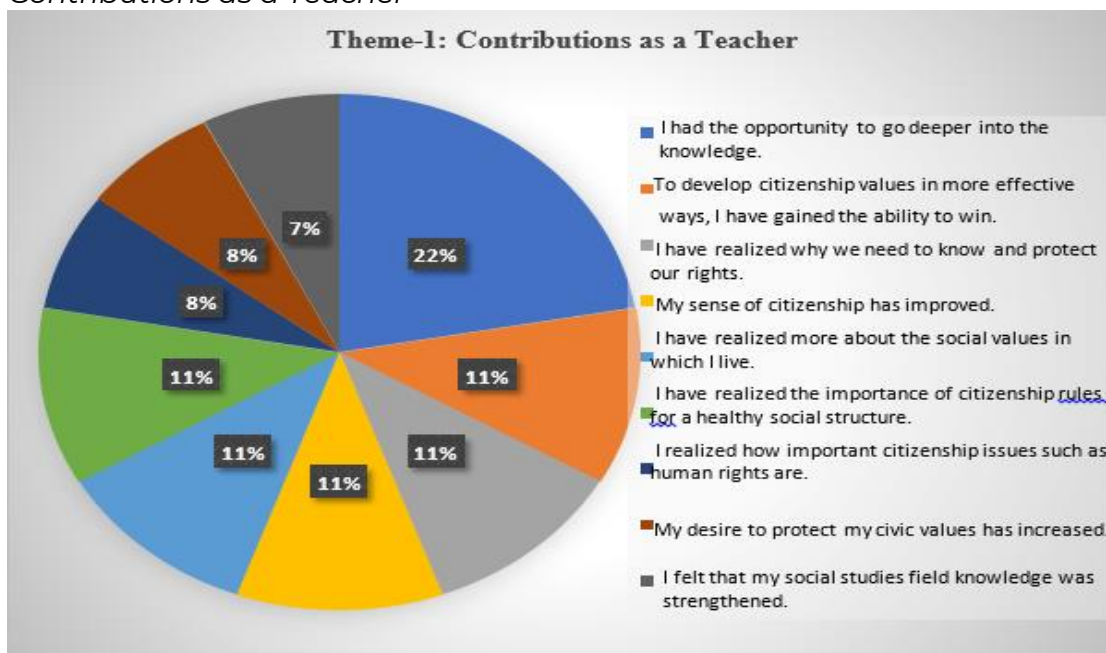
P9 stated: *While using Venngage, I did not find the template and the content features offered by the application very useful. I helped my friends prepare posters with Piktochart and I found its content features more aesthetic and useful* (Observation: 11. 05.2022).

What are pre-service social studies teachers' thoughts about the process of planning an activity with digital posters?

As a result of the content analysis of the data, 4 themes were reached under different headings. These themes are *contributions as a teacher, integration with the social studies curriculum, contributions of digital poster study, and raising awareness with digital posters*. Below are the graphs and sub-themes including statistics for each theme. In addition, the statements of the participants of the study in the context of the theme and sub-theme in question are presented verbatim.

THEME-1: As a teacher, what do you think that the subject you researched in Civics Lesson contributed to you?

Figure 3
Contributions as a Teacher

What do you think the subject you researched in the civics course contributed to you? Within the scope of the theme; 6 participants, P1, P4, P6, P8, P9, and P10, stated that they had the opportunity to go deeper into the knowledge; 3 participants, P1, P4 and P5, stated that they gained the ability to gain citizenship values in more effective ways; 3 participants, P2, P6 and P10, stated that they understood why they needed to know and protected their rights; 3 participants, P3, P7 and P8, stated that they realized better what the social values they lived in; 3 participants, P8, P9 and P10, stated that they comprehended the importance of citizenship rules for a healthy social structure; 2 participants, P6 and P10, stated that they realized how important citizenship issues such as " human rights were; 2 participants, P6 and P10, stated that our desire to protect citizenship values increased, and 2 participants, P5 and P10, stated that they felt that their social studies content knowledge was strengthened. Participants' views on sub-themes are presented below. It was observed that the most emphasized statement within the scope of this theme was "I had the opportunity to go deeper into the knowledge".

P-4: "The effects of human rights on students are very great. As a prospective teacher, I realized that this issue should be emphasized in the course because human rights are not only a subject of the course but also information that prepares students for real life."

P-7: "The topic I researched was centered on our cultures. It helped us to better see what the values of Turkish society are, what are the

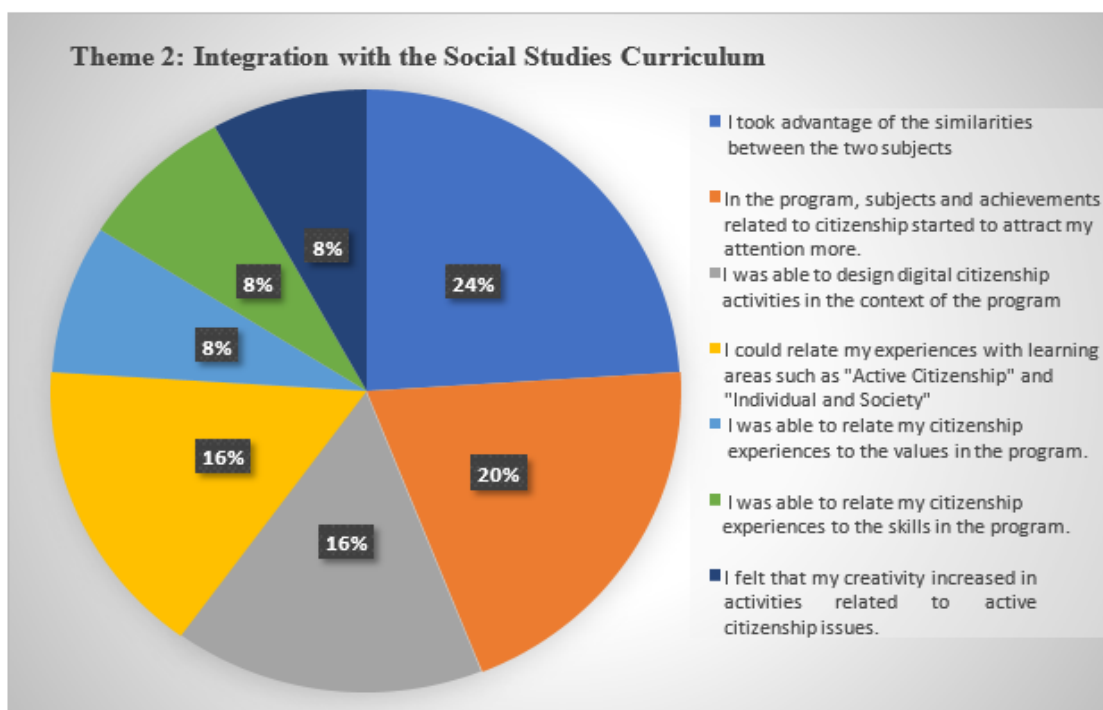
culinary cultures, and local differences."

P-5: "My goal is to internalize our unwritten and written rules such as customs and traditions, manners, morals, ethics, religion in the best way thanks to the subject we researched in this course and to be able to explain and comprehend them to my students in the future with the same performance. In this way, I think that our research topic will enable us to become an equipped social studies teacher by improving our field knowledge and citizenship knowledge."

THEME 2: How did you integrate your experiences in Civics with the Social Studies Curriculum?

Figure 4

Integration of the Experiences of the Participants with the Social Studies Curriculum

How were you able to integrate your experiences in the civics course with the social studies curriculum? Within the scope of the theme, 6 participants, P1, P2, P3, P4, P7, and P8, stated that they benefited from the similarities between the two subjects; 5 participants, P1, P3, P5, P6 and P10, stated that the subjects and achievements related to citizenship in the program started to attract my attention more; 4 participants, P1, P4, P6 and P10, stated that they were able to design digital citizenship activities in the context of the program; 4 participants, P5, P6, P8 and P9, stated that they could easily associate their experiences with learning areas, such as 'active citizenship,' 'individual and society'; 2 participants, P5 and P10, stated that they were

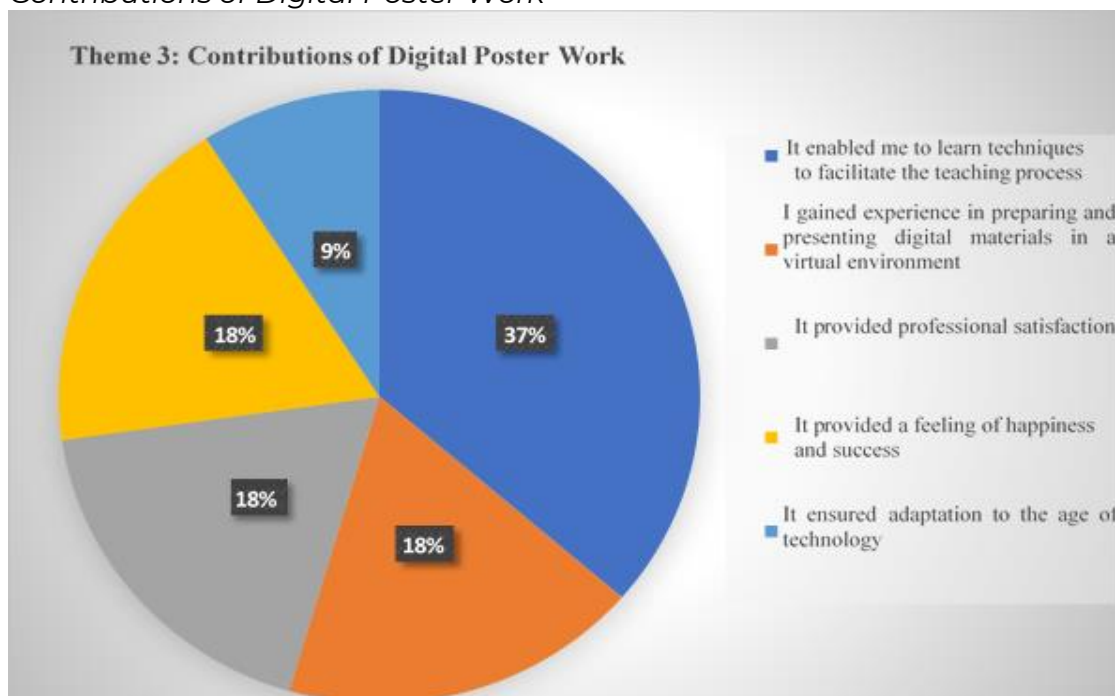
able to associate their citizenship experiences with the values in the program; 2 participants, P6 and P10, stated that they were able to associate their citizenship experiences with the skills in the program; 2 participants, P6 and P10, stated that they felt that their creativity increased in activities for active citizenship topics. The most emphasized statement within the scope of this theme was "*I benefited from the similarities between the two subjects*".

P-1: "The topic I was assigned in the Civics course was 'human rights', I chose the outcome "the pupil gives examples of the rights that children have as children" in the social studies curriculum related to this topic and integrated the two topics. In my digital posters, I focused on children's rights within the title of human rights, and wrote original and remarkable sentences, and added relevant photos to the digital posters for an effective understanding of children's rights. Just as I said at the very beginning, my classmates took different topics within the scope of this course, chose the relevant outcome in the social studies curriculum and prepared digital posters with different web 2.0 tools. I, for my part, got a lot of efficiency from these applications."

P-5: " Especially by making use of the learning areas of 'Individual and Society' and 'Active Citizenship', we associated the curriculum with our civics lesson topic and made sampling. Since the subject of the rules regulating social life in the civics course is also included in the Social Studies course, we first tried to find outcomes related to the subject we explained from the Social Studies curriculum. For example, while explaining the subject of "our values," we integrated the flag and the National Anthem, which are among our values, with our curriculum based on the outcome "The pupil values the flag and the National Anthem, which are our symbols of national sovereignty and independence" in the 5th grade, 6 learning area in the social studies curriculum."

P-10: "In the current education system, the social studies curriculum is the most appropriate curriculum for students to gain the digital citizenship model, and I think I gained the citizenship model in this course."

THEME 3: What do you think the Digital Poster Study you prepared in the context of Civics Issues in Social Studies has contributed to you?

Figure 5*Contributions of Digital Poster Work*

What do you think the digital poster you have prepared in the context of civics topics in social studies contributed to you? Within the scope of the theme, 8 participants, P1, P3, P4, P5, P6, P7, P9 and P10, stated that it enabled us to learn techniques that would facilitate the teaching process; 4 participants, P1, P2, P7 and P8, stated that they gained experience in preparing and presenting digital materials in a virtual environment; 4 participants P1, P6, P8 and P10, stated that it provided professional satisfaction; 4 participants, P1, P2, P8 and P9, stated that it provided a sense of happiness and success; 2 participants, P1 and P3, stated that it provided adaptation to the technology age. The most repeated expression within the scope of this theme was "*it enabled me to learn techniques to facilitate the teaching process.*" The statements of the participants are given below.

P-1: "I mean, while explaining a subject in the classroom, students reach the target more easily thanks to effective poster. They focus more easily. Therefore, my workload as a teacher is lighter, and I can appeal to many sensory organs of the students. The fact that a subject that I will teach as a lesson is concretized in a digital environment in this way and turned into a poster and that this concrete material, that is, the poster, has a positive effect thanks to its many different features, has added a sense of happiness and success to me."

P-5: "Explaining our Civics course subject to students, and instilling knowledge to students through presentation, both make students

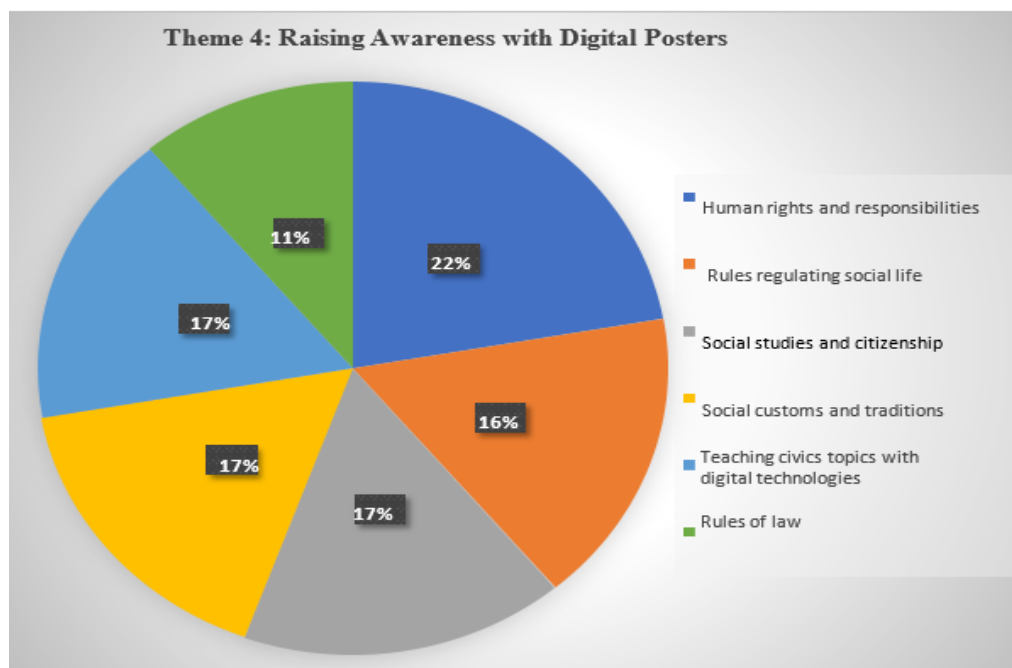
passive rather than active and make us disconnect from the subject after a certain period. For this reason, we can make the subject more remarkable and instructive by preparing digital posters based on the expected outcomes appropriate to our subject. In this way, as a teacher, we ensure that students actively participate and internalize the subject. We can have students grasp the important points more quickly through posters, and as a teacher, we can provide more effective and permanent learning in a short time."

P-9: "The feeling that the poster I prepared for the rules of law would take place in the minds of my students was really an indescribable feeling. In addition, I think that preparing a poster in a digital environment in this technological age has increased my level of knowledge in the technological field. As a teacher, preparing a poster for my students about the rules that make up the society helped me feel that I have competence and knowledge in this field."

P-10: "As a prospective teacher, we presented information about active citizenship with the digital materials we used. These activities, which I prepared with my group in line with the information I acquired within the scope of the citizenship course, made me aware of the development of human rights, and the necessity of protecting fundamental rights and freedoms. In addition, I added new information to my past knowledge and provided information to those around me in line with this information and applied it in my own life."

THEME 4: Which issues do you think you will raise awareness in society with the Digital Poster you prepared?

Figure 6
Raising Awareness with Digital Posters

Which issues do you think will raise awareness in society with the digital poster you prepared? Within the scope of theme 4, participants as P1, P4, P6, P10, stated, "Human rights and responsibilities"; 3 participants, P5, P8, P9, stated, "Rules regulating social life"; 3 participants, P2, P3, P5, stated, "Social studies and citizenship"; 3 participants, P3, P5, P7, stated, "social customs and traditions;" 3 participants, P8, P9, P10, stated, "teaching citizenship subjects with digital technologies," and 2 participants, P3, P5, stated, "rules of law." It was observed that the most emphasized expression within this theme was "*Human rights and responsibilities.*" The participants' explanations on the theme are presented below.

P-4: "When we shared the digital materials we prepared with our classmates and people around us, we ensured that they also had information about human rights. Many people in our society do not yet know what their rights are. Individuals have learned their responsibilities as well as their rights and have learned to respect the rights of other individuals."

P-5: "The posters we prepare based on our outcomes in the context of the rules governing social life increase awareness and consciousness in society. Thanks to these posters, our written or unwritten rules that regulate social life become more remarkable."

P-3: "We tried to talk about the importance of our legal rules and emphasize our rights with the poster we prepared from the Visme application. With the poster, we prepared from the Piktochart application, we focused on the subject of love and respect for the elderly. We tried to draw attention to the fact that children should be more sensitive to older people."

P-7: "I can say that the posters and activities I prepared helped students comprehend the cultural values of our society. I think that the students created awareness in terms of the customs and traditions of the society, food culture, clothing styles and lifestyles, and the concepts of the differences of the regions. At the same time, I have ensured that the younger ones should respect the elders in all matters and that the elderly should be helped by showing that they will grow old one day by empathizing with them. I think that the students have learned our customs and traditions, cultural values, heritage, moral rules and religious rules and have become aware of them."

Discussion

In this section, the results obtained from the data of the study examining the studies of pre-service social studies teachers on teaching civics topics with Web 2.0-based digital posters are discussed in the context of the literature. In the findings of the study on the distribution of the contents prepared by pre-service social studies teachers in the

process of planning an activity with digital posters in terms of grade level, learning area, and digital poster applications used, it was determined that pre-service teachers were able to prepare activity plans in social studies in the context of civics with Web 2.0-based digital posters. For example, each participant prepared two digital posters to create awareness of civics topics in the context of social studies outcomes. However, when the observations of the researcher were taken into consideration, it was realized that although the posters of the pre-service teachers in the first group were not exactly as desired, the later groups took into account the feedback and corrections given by the course instructor after the presentations every week. It was observed that the posters of the later groups had more of the desired qualities. In the findings of the study, it was noteworthy that the participants prepared posters at the 5th grade level the most. Especially considering the age level of 5th graders, it can be stated that it is important for pre-service teachers to concretize the topics related to the 5th grade level with digital posters. Considering the topics addressed in the posters, it was determined that they were related to the rights, responsibilities, groups, and roles in the "individual and society" learning area. It was noteworthy that the grade level at which the participants prepared the least number of digital posters was the 7th grade level. In this sense, it can be pointed out that the seventh grade students can think more abstractly than 4th and 5th grade students because they are in the process of abstract thinking, so it can be stated that it is an accurate finding that more poster studies are done at the lower grade level. This result shows that some studies in the literature (Çelik, 2021; Çelik, 2020a; Çelik, 2020b; Çelik, 2020c; Çelik, 2020d) overlap with the use of Web 2.0-based digital tools in lessons in terms of the results they reached in terms of "*active participation*" and "*digital competence*" of the participants.

Another result obtained in the study was about which digital poster applications the participants used the most in the process of planning an activity with digital posters. Considering the findings of the research on digital documents, it was noteworthy that the most used application was the Web 2.0-based "*Piktochart*." The expression reflected in the observations of the researcher also supports this finding. Although there are statements that the participant pre-service teachers find the applications useful and that they will use this application when they are appointed as teachers, some sources (Benzer, 2021) explain that the application has a limited area of free use, and the use of elements such as a large number of visuals and shapes is limited. However, although it is stated in the literature that the free usage is limited, it is reflected in both literature and participant findings that the application is very useful for preparing informative posters. It was determined that the least used applications by the participants were "*Visme*", "*Canva*" and

"Venngage." In particular, the statements reflected in the researcher's observation notes can be stated to explain the reason for this finding. In fact, the participants *did not find the template possibilities of the Venngage application and the interface of the application very useful, and in this sense, it was stated that they found the Piktochart application both more useful and more aesthetic*. However, in the literature (Benzer, 2021), it is stated that there are questions to guide users at the very beginning of the application page and this is a feature that distinguishes the application from other infographic applications. However, it can be pointed out that the application, in addition to offering the opportunity to prepare informative posters, has content features that are more suitable for preparing elements such as infographics, posters, campaigns and templates. In fact, it can be stated that the fact that Piktochart application is more prominent with its poster preparation feature as well as having a simpler interface is related to the result of the research.

What are the opinions of pre-service social studies teachers about the process of planning an activity with digital posters? Four themes were reached in the context of this question of the study. These themes were *contributions as a teacher, integration with the social studies curriculum, contributions of digital poster work, and raising awareness with digital posters*. Looking at the literature, although most of the similar studies (Aslan & Çakmak, 2018; Cender & Doğu, 2021; Çolak & Öztürk, 2022; Dere & Yavuzay, 2019; Karasu Avcı et al., 2021; Kilci, 2019; Kocadağ, 2012; Metin, 2021) are related to pre-service teachers, findings and results have been reached on the axis of digital citizenship. However, in this study, in addition to developing the digital citizenship skills of pre-service teachers, it was also tried to develop their ability to prepare digital posters and create social awareness in the context of civics. Within the scope of the theme "What do you think the subject you have researched in the Civics course contributed to you?" it was concluded that the most emphasized statement was *"I had the opportunity to go deeper into the information,"* while the least emphasized statements were *"I realized how important citizenship issues such as human rights are", "my desire to protect citizenship values increased" and "I felt that my social studies content knowledge was strengthened."*

In the context of the theme of how the participants were able to integrate their experiences in the civics course with the social studies curriculum, it was concluded that the most emphasized statement was *"I benefited from the similarities between the two subjects,"* the least emphasized statements were *"I was able to associate my citizenship experiences with the values in the curriculum," "I was able to associate my citizenship experiences with the skills in the curriculum," "I felt that my creativity increased in activities for active citizenship issues"*.

Therefore, based on the results obtained, it was observed that pre-service teachers were able to successfully blend their field knowledge in the context of their pedagogical knowledge. It can also be stated that pre-service teachers have detailed knowledge about the content of the curriculum specific to their field.

What do you think the digital poster study you have prepared in the context of civics issues in social studies has contributed to you? Within the scope of the theme, it was concluded that the most emphasized statement was "*It enabled me to learn techniques that would facilitate the teaching process*" and the least emphasized statement was "*It enabled me to adapt to the technological age.*" In this context, it can be pointed out that the participants' competencies in the direction of constructivist education increased in the process. It was concluded that the most emphasized expression was "*Human rights and responsibilities*" and the least emphasized expression was "*Legal rules*" within the scope of the theme "On which issues do you think you will raise awareness in the society with the digital poster you have prepared?" Considering this result of the study, it can be stated that pre-service social studies teachers implicitly gained and tried to gain awareness on "*social participation*" and "*legal literacy*," which are among the skills in the social studies curriculum.

Conclusions and Recommendations

Suggestions will be presented in the context of the results of the study on how the content prepared by pre-service social studies teachers in the process of planning an activity with digital posters is distributed in terms of grade level, learning area, and digital poster applications used.

It was determined that pre-service teachers were able to prepare activity plans in social studies in the context of civics with Web 2.0-based digital posters. In the process of preparing digital posters in the field of social studies, it was tried to ensure that the learning activities continued to increase every week by using the teach-reteach technique in the context of group work. In the context of this result of the research, it is recommended that the studies to be conducted in the near future should be application-oriented studies.

Each participant prepared two digital posters that would create awareness of civics in the context of social studies achievements. However, when the observations of the researcher were taken into consideration, it was realized that although the poster works of the pre-service teachers in the first group did not have exactly the desired characteristics, the later groups took into account the feedback and corrections given by the course instructor after the presentations every week. It was concluded that the posters of the later groups had more of the desired qualities. In this context, it is recommended to observe the

participants throughout the process and provide feedback and corrections to the groups until they have the desired characteristics in the process.

In the findings of the study, it was noteworthy that the participants prepared posters at the 5th grade level the most. Especially, considering the age level of 5th graders, it can be pointed out that it is important for pre-service teachers to concretize the topics related to the 5th grade level with digital posters. Considering the topics addressed in the posters, it was determined that they were related to the rights, responsibilities, groups and roles in the "individual and society" learning area. It was noteworthy that the grade level at which the participants prepared the least digital posters was the 7th grade level. In this sense, it is recommended that applied studies should be carried out in a way to cover the 4th and 5th grade levels, taking into account the concrete activity needs of younger students.

Considering the findings of the research on digital documents, it was determined that the most used application was the Web 2.0-based "Piktochart" application and the least used applications were applications such as "Visme," "Canva" and "Venngage." In this sense, it is recommended that in future studies, teaching activities should be carried out with the "Piktochart" application, which was found to be more useful as a result of the research.

In the context of the research results on how pre-service social studies teachers think about the process of planning an activity with digital posters, it was concluded that themes such as *contributions as a teacher, integration with the social studies curriculum, contributions of digital poster work, and raising awareness with digital posters* were reached. Considering this result of the research, it is recommended to increase the number of similar studies in different branches.

Ethics Committee Approval: *This study was conducted with the permission of Kilis 7 Aralık University Ethics Commission Board with the decision, dated 27/05/2021 and numbered 16.*

Conflict of Interest: *There is no conflict of interest in this study and no financial support was received.*

Author Contribution: *The authors contributed equally to the study.*

Referances

- Aslan, S. & Çakmak, Z. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 72-99. <https://doi.org/10.17984/adyuebd.296203>

- Aydın, M. & Çelik, T. (2017). Ortaokul öğrencilerinin etkin yurttaşlık ve hukuk kuralları kavramlarına yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42 (42), 29-43. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/33905/375329>
- Bailey, K. D. (1982). *Methods of social research* (second editions) Free Press. <https://www.scirp.org/reference/ReferencesPapers?ReferenceID=387124>
- Becer, E. (2015). *İletişim ve Grafik Tasarım*, Dost Kitapevi Yayınları.
- Benzer, A. (2021). *Dijital çağda öğretim teknolojileri ile Türkçe eğitimi*. Eğitim Yayınevi.
- Cender, G. & Doğu, B. (2021). Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi*, 3(1), 1-23. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tissejournal/issue/71197/1141838>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). Routledge.
- Çelik, T. (2019). Teknoloji ve medya okuryazarı vatandaş yetiştirme sürecinde öğrencilerin sosyal medya algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *International Journal of Scholars in Education*, 2 (1), 40-57. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/751187>
- Çelik, T. (2020a). Dijital çağda sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirme: bir eylem araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (38), 211-229. <https://doi.org/10.30794/pausbed.541913>.
- Çelik, T. (2020b). Examination of sample course design studies performed by pre-service social studies teachers by using digital technologies. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 22 (1), 209-228. <https://doi.org/10.17718/tojde.849910>
- Çelik, T. (2020c). Sosyal bilim derslerini dijital materyallerle bütünleştirme sürecinde öğretmen adayı görüşleri: Fenomenolojik bir araştırma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1407-1422. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.56791-603364>
- Çelik, T. (2020d). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının web 2.0 teknolojilerini alanlarına entegre etme sürecine ilişkin algıları. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 875- 915. <https://doi.org/10.29299/kefad.XXXX>
- Çelik, T. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının web 2.0 uygulamalarıyla biçimlendirici değerlendirme deneyimlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50 (231), 173-198. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.713075>
- Çevik Kansu, C. (2015). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinde etkin vatandaşlık eğitiminin etkililiği*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Çolak, A. & Öztürk, T. (2022). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 6(2), 367-394. <https://doi.org/10.38015/sbyy.1208473>
- Davies, L. (2001). Citizenship education and contradictions. *British Journal of Sociology of Education*, 22(2), 299- 308. <https://doi.org/10.1080/01425690120054902>
- Dere, İ. & Yavuzay, M. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık göstergelerinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2400-2414. <https://doi.org/10.33206/mjss.537592>

- Doğan, İ. (2001). *Modern vatandaşlık demokrasi ve insan hakları: İnsan haklarının kültürel temelleri*. Pegem A yayıncılık.
- Eken, B. (2020). Teknoloji ile birlikte dönüşen afişin incelenmesi ve kamusal ekranlarda etkileşimli afiş uygulamaları, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 47, 157-186. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyusbed/issue/53594/714418>
- Faiz, M. & Dönmez, C. (2016). Öğretmen adaylarının siyaset okuryazarlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3629-3642. <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/4025>
- Garcia J. & Michaelis, J. U. (2001). *Social studies for children: A guide basic instruction*. 12th edition America.
- Goetz, J. P. & LeCompte, M. D. (1984). *Ethnography and qualitative design in educational research*. Academic Press.
- Görmez, E. (2017). İlkokul sosyal bilgiler programının dijital vatandaşlık ve alt boyutları açısından yeterliliği. *International Journal of Social Science* 2, (60), 1-15. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7220>
- Hammar, T. (1996). Transnational citizenship: Membership and rights in international migration. *International Migration Review*, 30(3), 813-814. <https://doi.org/10.1177/019791839603000310>
- Hancock B., Ockleford, E. & Windridge, K. (2009). *An introduction to qualitative research*. The NIHR RDS for the East Midlands/Yorkshire & the Humber (Leicester) Department of Health Sciences University of Leicester. https://www.rds-yh.nihr.ac.uk/wp-content/uploads/2013/05/5_Introduction-to-qualitative-research-2009.pdf
- Heater, D. (2007). *Yurttaşlığın kısa tarihi* (Çev: Meral Delikara Üst). İmge Kitabevi.
- Kadioğlu, A. (2008). *Vatandaşlık ve siyasal katılım*. Ergun Özbudun'a armağan, 225-246. Yetkin Yayınevi.
- Kanar, H. B. & Bulut, B. (2022). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının değer tercihlerinin küresel vatandaşlık düzeylerine etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(1), 149-158. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.1166431>
- Karaduman, H. & Öztürk, C. (2014). Sosyal bilgiler dersinde dijital vatandaşlığa dayalı etkinliklerin öğrencilerin dijital vatandaşlık tutumlarına etkisi ve dijital vatandaşlık anlayışlarına yansımaları. *Journal of Social Studies Education Research*, 5(1), 38-78. <https://doi.org/10.17499/jsser.20331>
- Karasu Avcı, E., Faiz, M. & Receptoğlu, S. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık algılarının belirlenmesi. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 5(1), 46-62. <https://doi.org/10.38015/sbyy.847507>
- Kilci, Z. (2019). *Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeylerinin belirlenmesi* [Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Kocadağ, T. (2012). *Öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık düzeylerinin belirlenmesi* [Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

- Köksal, F. N. & Aluç, E. (2022). Gelenekselden dijital evrilen bir medya olarak afiş. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 12 (3), 666-681. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tojdac/issue/70236/1113173>
- Kymlicka, W. & Norman, W. (1994). Return of the Citizen: A Survey of Recent Work on Citizenship Theory. *Ethics*, 104(2), 352-381. <http://www.jstor.org/stable/2381582>.
- Lawson, R. (2001). İfade hürriyetini güvenceye almak: Avrupa insan hakları mahkemesi içtihatlarında üç eğilim. *Liberal Düşünce Dergisi*, 1(24),14-29. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/52664/694124>
- Marshall, T. H. (1964). *Class citizenship and social development: essays (First edition in the United States of America)*. NY: Doubleday. <https://search.worldcat.org/title/class-citizenship-and-social-development-essays/oclc/1317426>
- Merey, Z., Karatekin K. & Kuş Z. (2012). İlköğretimde vatandaşlık eğitimi: karşılaştırmalı kuramsal bir çalışma. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3): 795-821. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6734/90529>
- Merriam, S.B. (2001) *Qualitative research and case study applications in education*. Jossey-Bass Publishers. <https://searchworks.stanford.edu/view/3511521>
- Metin, Ö. (2021). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital vatandaşlık yeterliklerinin belirlenmesi*. Doktora tezi. Giresun Üniversitesi, Giresun.
- Miles, B. M. & Huberman A. M., (1994). *Qualitative data analysis: An expanded source book*. (2nd ed.), Sage Publications. <https://vivauniversity.files.wordpress.com/2013/11/milesandhuberman1994.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], (2018). *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20B%20C4%B0LG%20C4%B0LER%20C3%96%20C4%9ERET%20C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf>
- Muller-Brockmann, J. &.-B. (2010). *History of the Poster*. Phaidon.
- Nebel, M., Jamison, B., & Bennett, L. (2009). Students as digital citizens on Web 2.0. *Social Studies and the Young Learner*, 21(4), 5-7. https://www.socialstudies.org/system/files/publications/articles/yl_2104_5.pdf
- Netwong, T. (2013). The using of e-Learning to develop digital citizenship learning achievement in information technology. *International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning*, 3(2), 135-137. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/AJE/article/view/180780/128317>
- Nikbay, S. (2009). *Afiş tasarımında hedef kitlenin algılama durumlarına ilişkin görüşlerin değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Osler, A. & Starkey, H. (2001). Citizenship education and national identities in France and England: Inclusive or exclusive? *Oxford Review of Education*, 27(2), 287-305 <https://doi.org/10.1080/03054980124800>
- Öztürk, C. (2009). *Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış*. C. Öztürk (Ed.), Sosyal bilgiler öğretimi demokratik vatandaşlık eğitimi (s.2-30). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Öztürk, F., & Malkoç, S. (2022). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ütopyaları/Distopyalarında Vatandaşlık. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir*

- Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 2065-2104.
<https://doi.org/10.29299/kefad.1054856>
- Parker, W. C. (2012). *Social studies in elementary education*. (10th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall. Pearson Education.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* M. Bütün ve S. B. Demir (Çev.) Pegem Akademi
- Peker Ünal, D. (2017). Bir öğretim programındaki dijital vatandaşlık öğeleri ve ortaöğretim öğrencilerinin dijital vatandaşlık öğelerine sahip olma durumları. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 180-195.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/kebd/issue/67222/1049150>
- Polat, E. G. (2011). Osmanlıdan günümüze vatandaşlık anlayışı. *Ankara Barosu Dergisi*, (3), 127-157.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/33792/374228>
- Ribble, M. S., Bailey, G. D., & Ross, T. W. (2004). Digital citizenship: Addressing appropriate technology behavior. *Learning & Leading with Technology*, 32(1), 6- 12. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ695788.pdf>
- Sigauke A. T. (2012). Young people, citizenship and citizenship education in Zimbabwe. *International Journal of Educational Development* 32, 214–223 <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2011.02.014>
- Sontag, S. (1970). *Posters: Advertisement, Art, Political Artifact, Commodity, The Art of Revolution: Posters from Castro's Cuba 1959–1970*, McGraw-Hill.
https://glendadrew.github.io/des145-f17/downloads/readings/SusanSontag_Posters.pdf
- Stenhouse, L. (1985). *The case study tradition and how case studies apply to practice. Research as a basis for teaching: Readings from the work of Lawrence Stenhouse*. Heinemann.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. CA: Sage.
- Turan, S. & Karasu Avcı, E. (2018). 2018 Sosyal bilgiler öğretim programı'nın dijital vatandaşlık bağlamında incelenmesi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1(1), 28-38
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jena/issue/42984/519671>
- Türk Dil Kurumu [TDK] (2022). *Afiş Nedir?* <https://sozluk.gov.tr/>
- Ünsal, A. (1998). Yurttaşlık anlayışının gelişimi. A. Ünsal (Ed.), *75 yılda tebaa'dan yurttaş'a doğru içinde* (s. 4-37). Tarih Vakfı Yayınları.
- Üstel, F. (2004). *Makbul vatandaşın peşinde: II. Meşrutiyet'ten bugüne Türkiye'de vatandaş eğitimi*. İletişim Yayınları.
- Westheimer, J., & Kahne, J. (2004). What kind of citizen? The politics of educating for democracy. *American Educational Research Journal*, 41(2), 237-269. <https://doi.org/10.3102/00028312041002237>
- Wolcott, H. F. (1994). *Transforming qualitative data: Description, analysis and interpretation*. CA: Sage.
- Yeraltı, G. (1995). *Cumhuriyet Döneminden Günümüze Afiş Sanatının Gelişimi* [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, Ö. (2019). Vatandaşlık: Felsefi, ideolojik ve tarihsel temelleri. C. Öztürk, Z. İbrahimoğlu ve G. Yıldırım (Ed.). *Kuramsal temeller ve güncel*

tartışmalar ışığında 21. Yüzyıl Vatandaşlık ve Vatandaşlık Eğitimi içinde (s.11-32). Pegem Akademi.

Yin, R. K. (1994). *Applications of case study research*. CA, Sage Publications.

Yin, R. K. (2003). *Case study research: design and methods*. (3. Baskı). Sage Publications.